

2023

ÅRSRAPPORT

LILLESANDS SPAREBANK

INNHold

ÅRSBERETNING	3
RESULTATREGNSKAP	13
BALANSE	14
ENDRING I EGENKAPITAL	15
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	16
NOTER	17
NOTE 1 GENERELL INFORMASJON	17
NOTE 2 SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER	17
NOTE 3 KRITISKE ESTIMATER	21
NOTE 4 SEGMENTER	21
NOTE 5 NETTO RENTEINNTEKTER	22
NOTE 6 NETTO ANDRE DRIFTSINNTEKTER	22
NOTE 7 NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER	22
NOTE 8 LØNN, ANDRE PERSONALKOSTNADER OG PENSJONSKOSTNADER	23
NOTE 9 ANTALL ANSATTE/ÅRSVERK	24
NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER	24
NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER MV.	25
NOTE 12 SKATTEKOSTNAD	29
NOTE 13 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER	30
NOTE 14 FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI	31
NOTE 15 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST	32
NOTE 16 MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER	32
NOTE 17 AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS	33
NOTE 18 EIERINTERESSER I TILKNYTTETE SELSKAP	34
NOTE 19 VARIGE DRIFTSMIDLER	34
NOTE 20 INNSKUDD FRA KUNDER	35
NOTE 21 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	35
NOTE 22 ANNEN GJELD OG AVSETNINGER	36
NOTE 23 FINANSIELLE GARANTIER OG PANTSETTELSER MV.	37
NOTE 24 RISIKOSTYRING OG KAPITALDEKNING	38
NOTE 25 KREDITTRISIKO	40
NOTE 26 RENTERISIKO	42
NOTE 27 VALUTARISIKO	43
NOTE 28 LIKVIDITETSRISIKO	43
NOTE 29 ANDRE RISIKOFORHOLD	44
NOTE 30 ANDRE FORPLIKTELSER	45
NOTE 31 GODTGJØRELSE OG LIGNENDE	45
NOTE 32 EGENKAPITALBEVIS	46
NOTE 33 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN OG BETINGEDE UTFALL	46
NOTE 34 NØKKELTALL	47
UTVIKLING 1990-2023	48
REVISJONSBERETNING	49

ÅRSBERETNING

I mer enn 170 år har Lillesands Sparebank vært sentral i byens utvikling og verdiskapning. Banken og byen har utviklet seg sammen. Vårt mål er å være en sterk, selvstendig bank med korte beslutningslinjer også når vi feirer 200 årsjubileet. Vi har vært synlig i bybildet, både fysisk i form av bankbygget, men også gjennom vår forvaltning av privatpersoners og næringslivets verdier. Det er litt av en tillit å få og ta vare på, tenker vi.

Lillesands Sparebank heier på lokalsamfunnet, på samme vis som kollegaer her i banken heier frem hverandre. Fordi vi vet at vi trenger hverandre, og at vi sammen får til så mye mer. Vi eies av våre kunder og gir tilbake til lokalmiljøet. Årlige tilskudd og gaver til lokale lag og foreninger, muliggjort av bankens overskudd, har vært med på å gi byen vår et rikt og variert kulturliv.

Vi er stolte av å bidra til å skifte ut slitte fotballdrakter og korpsuniformer. Det gleder oss å gi frivillige en ekstra klapp på skulderen som takk for innsatsen. Vi lar heller ikke sjansen gå fra oss til å bidra på dugnad selv, og stiller mer enn gjerne opp når det er liv og røre i lokalsamfunnet. Dette gjør hjertet av Sørlandet til en god plass å leve, jobbe og drive.

Hos oss får du din egen rådgiver som følger deg opp. Vi blir også en slags heia gjeng. Kanskje er tillitsvalgt en mer presis betegnelse. Jobben vår er nemlig også å hjelpe til med å legge planene som letter bekymringene. Vi vil gjøre deg som kunde i stand til å legge noen hverdagsbekymringer til side, og hjelpe deg å realisere planer og drømmer for fremtiden.

Vår jobb er å gi kundene mindre å gruble på og mer tid til å drømme. For det er jo egentlig det vi driver med hver eneste dag. Vi hjelper mennesker med å komme litt nærmere drømmen og målet enten det er boligdrømmen, gründerdrømmen eller drømmen om en god pensjonisttilværelse. Eller en helt annen drøm. Selv om vi ikke alltid kan gjøre alle drømmer til virkelighet, kan vi i hvert fall bidra til at planene blir realistiske og mer oppnåelige.

På samme måte som Lillesand har vokst, har også banken vokst. Med våre kontorer i Grimstad og Høvåg ønsker vi å åpne døren for flere kunder. Vi vil være det naturlige valget for flere. Selv om livet tar deg ut av kommunegrensa for jobb, studier eller for å stifte familie, kan vi i Lillesands Sparebank fortsatt levere det du trenger. Samme hvor du er - så er vi her for deg!

VÅR VISJON VI SKAL VÆRE DET NATURLIGE VALGET

VÅRE VERDIER OG KUNDELØFTER SOLIDE, ENGASJERTE, PERSONLIGE OG PROAKTIVE

REGNSKAP

Styret i Lillesands Sparebank kan for 2023 legge fram et meget godt resultat med lave tap. Med stigende rentenetto og

rentemargin. Banken har et kontinuerlig fokus på kostnadsreducerende tiltak, for at banken kan fortsette å investere i teknologi, være relevante digitalt og ha de beste rådgiverne for å befestе strategien med å være rådgiverbanken. I 2023 har banken for første gang utbetalt kundeutbytte og dette har blitt meget godt mottatt av kundene. I tillegg til at banken også har økt tildelingen av gavemidler. Bankens soliditet og kapitaldekning er fortsatt tilfredsstillende.

Etter styrets mening gir resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter og kontantstrømanalyse en fyllestgjørende informasjon om årets virksomhet og bankens stilling ved årsskiftet.

Årsregnskapet er lagt fram under forutsetning om fortsatt drift. Banken har en betryggende egenkapital, og styret er av den klare mening at det ikke er noe i dag som tilsier annet enn fortsatt drift.

Styret har ikke sett hendelser etter balansedatoen som påvirker forhold i det avlagte regnskapet.

BALANSEN

Forvaltningskapitalen

Bankens forvaltningskapital var ved utgangen av 2023 på 3 996 mill. kroner mot 3 815 mill. kroner i fjor.

Innskuddsutviklingen

Innskudd fra kunder var ved årsskiftet 2 807 mill. kroner. Dette ga en vekst på 185,6 mill. kroner eller 7,08 % mot 3,48 % i året før.

Innskudd fra privatpersoner viser en økning på 6,9 % mens innskudd fra næringslivet viser en økning på 8,15 %. Av innskuddene er 173,5 mill. kroner fastrenteinnskudd. Av bankens samlede innskudd kommer 74,0 % samme som året før fra personmarkedet, 26,2 % mot 26,0 % året før fra næringslivet og 0,0 % mot 0,0 % året før fra offentlig sektor. Innskuddene utgjorde ved årets utgang 84,3 % av utlånene, mot 82,0 % året før.

Utlånsutviklingen inkludert VERD

Bankens samlede brutto utlån inkludert VERD har økt med 413 mill. kroner til i alt 4 546 mill. kroner, noe som gir en vekst på 10,00 % mot 7,78 % året før.

Lån til privatpersoner økte med 379,5 mill. kroner, mens lån til næringslivet ble økt med 33,5 mill. kroner. Kasse-, drifts- og brukskreditter til næringslivet utgjorde 31,8 mill. kroner i 2023. Bankens utlån pr. 31.12.23 var fordelt med 75,2 % (75,1 % i 2022) på personmarkedet og 24,8 % (24,9 % i 2023) på næringslivet.

Verdipapirer

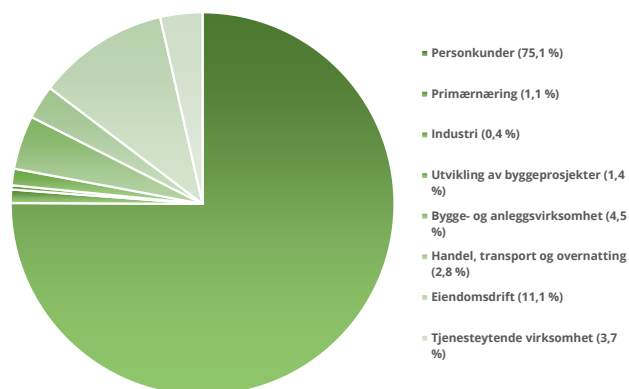
Ved utgangen av året var bankens verdipapirportefølje bokført med 371,3 mill. kroner mot 349,9 mill. kroner året før. Av beholdningen er 177,6 mill. kroner plassert i obligasjoner og pengemarkedsfond, 171,8 mill. kroner i aksjer og egenkapitalbevis og 21,9 mill i tilknyttet selskap.

Gjennomsnittlig avkastning av obligasjonsbeholdningen var 4,24 % i 2023 mot 1,64 % i 2022. Banken har ikke handelsportefølje. Som tidligere år har banken fulgt en forsiktig linje i forbindelse med plassering i verdipapirer.

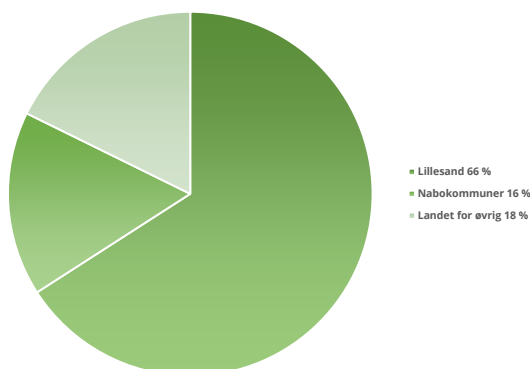
Likviditet

Banken har gjennom 2023 hatt en tilfredsstillende likviditetssituasjon. Bankens gode resultat og solide kapitaldekning har bidratt til at nødvendig kapital har vært tilgjengelig. For å sikre en god og stabil likviditet hadde vi ved utgangen av året 515 mill. kroner i innlån fra penge- og kredittmarkedet, hvilket er en reduksjon på 35 mill. kr fra samme tidspunkt i fjor. Samlede plasseringer i kasse og bank utgjorde 275,2 mill. kroner ved årsskiftet mot 258,5 mill. kroner året før. Innlån fra penge- og kredittmarkedet har en løpetid fra 1 til 3 år.

Hvem låner i sparebanken 2023

Geografisk fordeling av utlån 2023

DRIFTSRESULTATET

Resultatet før skatt utgjør 49,9 mill. kroner mot 39,6 mill. kroner i fjor. Etter skattekostnader er resultatet 43,8 mill. kroner mot 35,2 mill. kroner i fjor. Resultat etter andre inntekter og kostnader utgjør 44,0 mill. mot 35,3 mill. i fjor.

Netto renteinntekter er økt med 16,1 mill. kroner til i alt 83,5 mill. kroner og netto andre inntekter er økt med 0,76 mill. kroner til i alt 28,3 mill. kroner.

Driftskostnadene utgjør 60,5 mill. kroner mot 54,6 mill. kroner i fjor. Økningen er forbundet med IT-kostnader og nyansettelser.

Tap på utlån og mislighold

Tap på utlån er 1,3 mill. kroner.

Brutto misligholdte engasjementer utgjør 14,2 mill. kroner som er 0,40% av brutto engasjementer.

- Årsoverskuddet etter beregnet skatt på kroner utgjør 44,0 mill. kroner mot 35,3 mill. kroner forrige år.

Disponering av overskuddet

Styret foreslår at overskuddet på 44,0 mill. kroner disponeres slik:

- Overført gavefond 7,5 mill. kroner
- Overført til kundeutbytte 10,0 mill. kroner
- Overført sparebankens fond 26,5 mill. kroner

Kontantstrømoppstillingen

Kontantstrømoppstillingen viser netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter på 84,4 mill. kroner. Netto likviditetsendringer fra investeringsaktiviteter er på -24,1 mill. kroner, og netto likviditetsendring fra finansieringsaktiviteter er på -57,0 mill. kroner.

Egenkapital og soliditet

Bankens soliditet er tilfredsstillende. Kapitaldekningen utgjør 22,77 % (23,22 % i 2022) som er betydelig over myndighetenes kapitaldekningskrav.

Samlede fond er på 551,3 mill. kroner og utgjør 13,80 % (13,75 % i 2022) av forvaltningskapitalen pr. 31.12.2023.

Renteutviklingen

Norges Bank satte i 2023 opp styringsrenten seks ganger, 1,75 prosentpoeng til sammen.

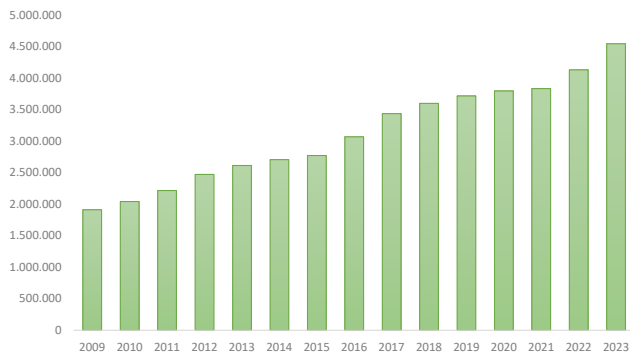
Risikostyring

Med risiko forstår vi alle forhold som kan hindre banken i å nå fastsatte strategier og mål. Helhetlig risikostyring er en prosess, gjennomført av styret, ledelse og ansatte anvendt i fastsettelse av strategi og på tvers av virksomheten og for å håndtere risiko slik at den er i samsvar med virksomhetens risikoappetitt og for å gi rimelig grad av sikkerhet for virksomhetens måloppnåelse (definisjon COSO). Risikostyring er et fokusområde og en viktig del av den strategiske styringen og styrets oppfølging av banken. Banken har som et av sine hovedmål å ha en moderat risikoprofil.

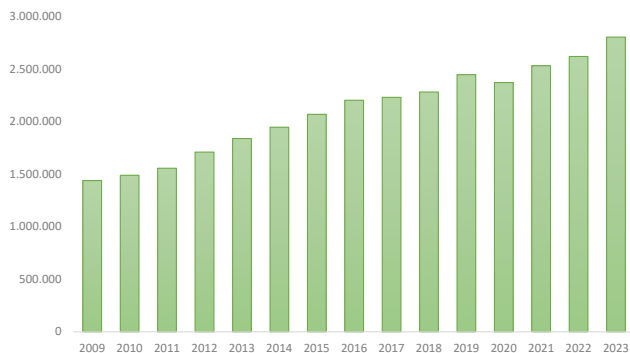
Vi fokuserer på strategisk og forretningsmessig risiko, finansiell risiko og operasjonell risiko. Banken har en løpende prosess knyttet til overvåking og vurdering av de forskjellige risikofaktorer.

Etter styrets vurdering er bankens risikoeksponering i tråd med de retningslinjer som er trukket opp.

Utlån inkludert VERD 2009-2023 – beløp i hele tusen

Innskudd 2009-2023 – beløp i hele tusen

STRATEGISK RISIKO

Strategisk risiko er knyttet til risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Denne risikoformen aktualiserer behovet for å se fremover og sikre seg nødvendig kapital i forbindelse med igangsatte og planlagte satsinger. Vi legger stor vekt på å opprettholde den tillit og det gode renommé vi har i markedet. Den strategiske risikoen vil avdekkes gjennom løpende drøftelser i styret og administrasjon og gjennom periodiske evalueringer.

FINANSIELL RISIKO

Bankens finansielle risiko består hovedsakelig av kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko (rente-, kurs- og valutarisiko). Banken har som et av sine hovedmål å ha en lav risikoprofil. Bankens finansielle risiko avdekkes og styres gjennom månedlige oppgaver/rapporteringer.

Kredittrisiko

Kredittrisiko kan defineres som risikoen for tap som følge av at motpart ikke overholder sine forpliktelser, og at stille sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittrisikoen er historisk sett den største risikoen i bankdriften. I vår utlansprosedyre legges det stor vekt på betalingsevne og sikkerhet for å holde kredittrisikoen under kontroll. Vi oppdaterer kontinuerlig policy og håndbøker i henhold til Finanstilsynets retningslinjer/forskrifter. Kredittrisikoen overvåkes gjennom

misligholdsrapportering, kredittkontroll og oppfølging av utsatte engasjementer.

Bedriftskundenes regnskaper innhentes årlig, og hvert kvartal går vi gjennom de engasjementene som vi definerer som utsatte. Styret får seg jevnlig forelagt rapporter over utsatte engasjementer.

Det vesentligste av vår virksomhet er konsentrert i Lillesandsområdet. Videre har vi til dels høy konsentrasjon av engasjementer mot lokale håndverksbedrifter.

Banken har i de senere år hatt lave tapkostnader, og ved utgangen av året var misligholdte lån fortsatt beskjedne. Vi har vurdert at nivået for tap fremover ikke vil overstige 0,10 % av brutto utlån i en 3-års-periode. Vi har ikke foretatt endringer av vår kredittrisikoprofil gjennom året. Ved eventuelle fremtidige endringer i denne, forventer vi at normale tap skal kunne dekkes av bankens ordinære driftsresultat.

I dag er det vår oppfatning at den samlede risiko innenfor dette området kan anses som forholdsvis lav.

Markedsrisiko

Renterisikoen i bankporteføljen er knyttet til tap i forbindelse med ulik bindingstid i forbindelse med bankens innskudds- og utlansportefølje.

Banken har for tiden bare mindre beløp i innskudd og utlån med bundet rente – alle øvrige utlån og innskudd er gitt med flytende rente. Fastrentelån sikres ved behov med renteswapper. Dette medfører at det i hovedsak kan gjøres parallele skift i rentenivået for innskudd og utlån. Bankens finansiering fra markedet fastsettes kvartalsvis i henhold til 3 måneders Nibor.

Styret har fastsatt retningslinjer for handel med verdipapirer, hvor det er lagt vekt på å ha en lav risikoprofil. Det kjøpes kun papirer med flytende rente, og bankens policy er at obligasjoner holdes til forfall. Varigheten av obligasjonsbeholdningen var pr. 31.12.2023 på 0,15 år.

Banken har også i 2023 bare i beskjeden grad vært eksponert i ikke-strategiske egenkapitalbevis og aksjer.

Renterisikoen innenfor nevnte områder vurderer vi ikke som betydelig. Bankens styre vurderer risikoen for tap på verdipapirplasseringene som tilfredsstillende.

Lillesands Sparebank har kun en beskjeden kontantbeholdning som er knyttet til kjøp og salg av reisevaluta, og risikoen i denne er liten. Vi har videre stilt garantier for et beskjedent antall valutilån.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker drastisk. Nivået på institusjonens forvaltningskapital og kapitaldekning vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Banken er registrert på ABM (en alternativ markedsplass på børsen for notering og handel av obligasjoner og sertifikater).

Innskudd fra kunder er bankens viktigste og mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån skal være tilfredsstillende. De tre største innskuddene er fra næringslivet og offentlig sektor og beløper seg til totalt 97,7 mill. kroner.

Banken har pr. 31.12.2023 hentet inn 515 mill. kroner fra penge- og kredittmarkedet, en reduksjon på 35 mill. kroner fra 2023. Det er overført 1224,6 mill. kroner i lån til Verd Boligkreditt AS, og banken har fortsatt en buffer av lån som er klargjorte og som kan overføres ved behov. Bankens gode resultat og solide kapitaldekning har bidratt til at nødvendig kapital har vært tilgjengelig også i 2023, og til akseptabel pris. For å redusere likviditetsrisikoen, er banken bevisst på å spre innlån på ulike løpetider, samtidig som låneopptakene er langsiktige.

Ved årsskiftet var innskuddsdekningen på 84,3 % mot 82,0 % i fjor.

Styret har fastsatt retningslinjer for likviditetsstyring. Vi benytter Finanstilsynets likviditetsindikator og det er lagt opp til at vi skal ligge i området lav eller moderat risiko. Vi har hatt en tilfredsstillende likviditetssituasjon gjennom året, samtidig som styret følger finansieringen av banken nøye.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Vi har fokus på at vi har den kompetansen som trengs samt å dekke eventuell nøkkelmansrisiko. En vesentlig del av den operasjonelle risikoen i banken er knyttet til bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi, tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering samt personvern. Risikoen avdekkes gjennom internkontroll og revisjonshandlinger. Risikoen vurderes som akseptabel.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Styret har fastsatt prinsipper for internkontrollen i banken på de ulike aktivitetsområder og påsett at den er etablert i samsvar med lover og forskrifter. Styret har behandlet den årlige internkontrollrapporten og kan bekrefte at den etter styrets mening er gjennomført og dokumentert i henhold til CRR/CRD IV-forskriften.

Styret har i løpet av året gjennomgått og vurdert bankens risiko- og kapital-vurderingsprosess (ICAAP). ICAAP er en integrert del av styrets og ledelsens rutiner for overordnet styring og kontroll. Styret mener at banken har tilpasset seg regelverket på en god måte ut fra bankens størrelse og risikoprofil.

Offentliggjøring av finansiell informasjon etter CRR
Vi viser til CRR del 8 og kan opplyse at informasjon vedrørende Pilar III fremkommer på bankens hjemmeside.

ETIKK

Banken har utarbeidet egne etiske retningslinjer og legger stor vekt på å ha en høy etisk standard internt og i sin dialog med kunder. Disse retningslinjene legges ut offentlig via banken sin hjemmeside. Alle ansatte har gjennomgått kurs i etikk og vi mener at dette blir godt ivarettatt i banken. Medarbeidere skal kjennetegnes ved en høy etisk standard. Dette innebærer at medarbeidere i situasjoner der de

identifiseres med Lillesands Sparebank skal utvise en adferd som oppfattes som ærlig, tillitsvekkende og redelig. Adferden skal være i henhold til gjeldende lover, forskrifter, interne retningslinjer, bransjenormer og de normer som ellers gjelder i samfunnet. Alle har et selvstendig ansvar for å utvikle og etterleve dette. Lillesands Sparebank arbeider med saker av stor betydning for enkeltmennesker, bedrifter og for lokalsamfunnet for øvrig. For å lykkes med vår visjon og målsetting må vårt arbeid og opptreden være tuftet på verdier som gir troverdighet, tillit og respekt hos alle vi kommer i kontakt med gjennom vårt arbeid.

ØKONOMISK KRIMINALITET

Hvitvasking og terrorfinansiering

Bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering er et samfunnsansvar som vi tar på største alvor. Derfor jobber vi målrettet for å beskytte våre kunder og for å unngå at banken (Lillesands Sparebank) blir utsatt for eller misbrukt til gjennomføring av økonomisk kriminalitet. For å klare dette gjennomfører vi en rekke tiltak, og våre retningslinjer og rutiner er blant annet basert på hvitvaskingsloven med tilhørende forskrifter og rundskriv fra Finanstilsynet. Hvitvaskingsloven pålegger oss å kjenne våre kunder, våre kunders transaksjonsmønster og hvor midlene som inngår i kundeforholdene har sin opprinnelse. Vi er pålagt å utarbeide risikovurderinger og følge opp transaksjoner med høy risiko for hvitvasking eller finansiering av terror eller masseødeleggelsesvåpen. Transaksjoner som kan indikere hvitvasking er banken pålagt å rapportere til Økokrim.

Skatt

Banken skal ikke investere i selskaper eller gi kreditt til kunder som organiserer sin virksomhet i såkalte skatteparadis eller som ikke rapporterer sin virksomhet i ethvert land de opererer i. Videre forventes det at bankens kunder er åpne om sine eierstrukturer, at de organiserer sin virksomhet på en slik måte at de gjenspeiler reell produksjon/verdiskapning, og ikke utnytter smutthull i lovverket for å unngå beskatning ved bruk av skatteparadis. Det innebærer også at selskapene har prosedyrer for iverksettelse av tiltak ved mistanke om at ansatte eller leverandører har gjort seg skyldige i tilrettelegging av skatteunndragelse.

Korrupsjon

Korrupsjon omfatter å bestikke eller ta imot bestikkelser i form av penger, gaver eller tjenester. Banken har nulltoleranse for korrupsjon. Det gjelder både innad i organisasjonen, hos bankens kunder, i selskaper banken investerer i, hos våre fondsleverandører og hos leverandører til bankens egne innkjøp.

Svindel

I 2023 har det vært en økende trend i Norge på at kunder blir utsatt for ulike typer svindel der fremgangsmåten er annerledes enn tidligere. Svindlere endrer stadig fremgangsmåte, noe som gjør at vi må hele tiden være på vakt og informerer bredt ut for å forebygge samt ha kompetansen internt for å forebygge er økt.

PERSONAL OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av året var det ansatt 23 personer i full stilling og 5 personer på deltid. Dette innebærer at det er knyttet 26,1 årsverk til banken pr. 31.12.2023. Vaktmester engasjert på deltid er medregnet.

Vår målsetting er at vi skal opprettholde et arbeidsmiljø som er i samsvar med lover og regler for helse, miljø og sikkerhet. Samarbeidet med de ansatte i forskjellige utvalg har vært godt, og arbeidsmiljøet må betegnes som meget bra.

Banken har kollektiv pensjons- og ulykkesforsikring for de ansatte. Aldersgrensen er 70 år med mulighet for ansatte til å gå av med AFP fra 62 år. Legeundersøkelse gjennomføres årlig og helsetilstanden blant de ansatte er god. Banken har tegnet egen helseforsikring for de ansatte. Sykefraværet har vært på 7,1 % mot 4 % året før. Årsaken til økningen gjelder ikke arbeidsmiljø, men naturlige årsaker.

Bankens sikkerhetsutstyr blir jevnlig testet og sikkerhetsrutinene gjennomgått. Det har ikke vært personskader i løpet av året.

Banken er tilsluttet den nasjonale ordningen for autorisering av finansielle rådgivere. Åtte av bankens ansatte er autoriserte finansielle rådgivere. En er autorisert som sensor i tillegg til AFR. 12 er autoriserte på kreditt. 11 er autoriserte som forsikringsrådgivere på personforsikring og 2 ansatte på skadeforsikring.

ÅPENHET

Banken er åpen og transparente om arbeidet med bærekraft. Grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er relevant for banken gjennom vår rolle i samfunnet som tilbyder av bank- og finanstjenester, gjennom innkjøp av varer og tjenester i forbindelse med vår virksomhet og ikke minst som arbeidsgiver. Med grunnleggende menneskerettigheter menes rettigheter alle mennesker har, uavhengig av nasjonalitet, alder, kjønn, legning, livssyn eller bosted. Menneskerettigheter er et sentralt element for å sikre gode, rettfærdige sosiale forhold som hensyntar likestilling, mangfold, utdanning og anstendig arbeid.

Lillesands Sparebank omfattes av Åpenhetsloven som stiller krav til gjennomføring av aktsomhetsvurderinger og redegjørelse av disse. Aktsomhetsvurderinger handler om å identifisere, forebygge, redusere og dokumentere vår håndtering av eventuell negativ innvirkning på anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter i vår virksomhet og hos våre leverandører. Risikovurderingen omfatter menneskene som berøres i de ulike leddene i leverandørkjeden. Det er nedfelt i vår strategi for bærekraft og samfunnsansvar at vi skal utføre særskilte aktsomhetsvurderinger for å sikre at grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hensyntas. Det skal foretas aktsomhetsvurderinger årlig og vi skal ha en plan for løpende oppfølging av nye leverandører og forretningsforbindelser for å aktivt kunne sikre at vi har en ansvarlig verdikjede.

I Lillesands Sparebank har vi en overordnet målsetning om å aktivt og systematisk legge til rette for et godt arbeidsmiljø og minimere bankens og leverandørers negative miljøpåvirkning. Vi har egne retningslinjer for helse, miljø og sikkerhet som skal sikre at målene oppnås. Bankens etiske retningslinjer skal sørge for at vår drift er ærlig, tillitsvekkende og redelig, samt at atferden er i henhold til gjeldende lover, forskrifter, interne retningslinjer, bransjenormer og de normer som ellers gjelder i samfunnet. Risikoen for negativ påvirkning knyttet til brudd på menneskerettighetene, anstendige arbeidsforhold og rammeverk for klima og miljø er vurdert som lav internt i banken, men vi vil

arbeide videre med å tydeliggjøre våre styrende dokumenter med hensyn til dette.

Banken har nylig gjennomført aktsomhetsvurderinger av leverandører og forretningsforbindelser. Disse er risikovurdert ut fra innkjøpsvolum, eksisterende kunnskap, geografisk risiko, bransjerisiko, produkt risiko, risiko på virksomhetsnivå og tidligere identifisert risiko. Risikoen for manglete overholdelse av lovverket baserer seg på størrelsen av den negative påvirkningen eller skaden, hvor omfattende det er og om skaden kan rettes opp i. Funn viser at våre ti største leverandører, som utgjør omtrent 70 prosent basert på innkjøpsvolum, har lav risiko på alle områder. Alle leverandørene våre holder til i Norge og har i hovedsak virksomhet i Norden, med noen få unntak som har virksomhet i den vestlige delen av Europa. Her anses risikoen for brudd på menneskerettighetene som lav. Vi har noen få leverandører med utkontraktert virksomhet i land med høyere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, eller hvor det er sannsynlig at de kan ha sin verdikjede i risikoland. Vi har også noen leverandører i bransjer med høyere risiko, men hvor den totale risikoen likevel anses som lav på bakgrunn av undersøkelser og kjennskap til leverandørene. Dette er likevel noe vi vil arbeide videre med for å kontinuerlig forbedre, og vi planlegger å følge opp leverandører og forretningsforbindelser ved å utarbeide egne retningslinjer som regulerer hvordan vi ønsker at de skal forholde seg til ulike forhold knyttet til overholdelse av lovverket og stille konkrete spørsmål dersom det er tvil eller høy risiko for brudd.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Banken har som mål å arbeide for at det skal være full likestilling mellom kjønnene i hele organisasjonen. Banken har tilsluttet seg Kvinner i Finans Charter som skal bidra til å øke andelen kvinner i ledende posisjoner og i spesialistfunksjoner i Norge. Lillesands Sparebank har god likestilling i disse posisjonene i dag, men vi ser at det er viktig med kontinuerlig fokus på området. Ledergruppen består av to kvinner og en mann, og utvidet ledergruppe av tre menn og tre kvinner.

Blant rådgiverne har vi behov for å øke andelen menn, samt et ønske om å senke gjennomsnittsalderen. Vi har en målsetning om å ta ansvar vedrørende etnisitet og nedsatt funksjonsevne. Vi har hatt avtale med arbeidsmarkedsbedrift i 2023.

I vårt høyeste organ, generalforsamlingen, er det 10 kvinner og 10 menn. I styret er det to kvinner og fire menn.

Av bankens 28 ansatte er 17 kvinner og 11 menn. 4 kvinner og en mann arbeider deltid. Vi har ingen som jobber ufrivillig deltid, og har en snittlønn som ikke har hatt ulikheter mellom kvinner og menn. Årsverk med alle ansatte er 26,

BÆREKRAFT

Gjennom hele vår historie har vi jobbet for at lokalsamfunnet skal ha de beste vekstvilkår og utvikle seg bærekraftig. Dette skal vi fortsette med, og det betyr å ta ansvar både for lokalmiljø og globalt miljø. Både banken og lokalsamfunnet står ovenfor betydelig omstilling for å nå målene om at Norge skal legge til rette for 55 % utslippskutt frem mot 2030 og bli et lavutslippsland innen 2050. Samtidig kan fysiske klimaendringer ha betydelige negative konsekvenser. For å imøtekomme dette må vi omstille oss til et samfunn hvor vekst og utvikling skjer

innenfor naturens tålegrense samtidig som vi håndterer de negative konsekvensene klimaendringene medfører.

Banken er Miljøfyrtårn-sertifisert, som er et anerkjent miljøledelsessystem rettet mot privat og offentlig sektor. Innenfor rammene av sertifiseringen ønsker banken særlig å prioritere FN's klimamål 12 (Ansvarlig forbruk og produksjon) og 13 (Stoppe klimaendringene). Vi ble resertifisert i november 2023.

«Bærekraftig forbruk og produksjon handler om å gjøre mer med mindre ressurser. I dag forbruker vi mye mer enn hva som er bærekraftig for kloden. For eksempel går en tredjedel av maten som blir produsert bort, uten å bli spist.

For å sikre gode levekår for nåværende og fremtidige generasjoner må også hver enkelt forbruker endre livsstil. Det innebærer å minske ressursbruken, miljødeleggelsen og klimautslippene som et samfunn og som enkeltperson. På sikt vil dette føre til økonomisk vekst, begrense klimaendringer og øke livskvaliteten til mennesker på jorda.

Mengden klimagasser fortsetter å øke og klimaendringene skjer raskere enn antatt. Effektene av klimaendringene er synlige over hele verden. Den globale gjennomsnittstemperaturen har steget omtrent 1 °C siden den før-industriell tid, i tillegg fortsetter havnivået å stige. De fattigste rammes hardest. Land har levert nasjonale planer for reduksjon, men de er ikke omfattende nok.

Klimaendringer er et globalt spørsmål og kjenner ingen landegrenser. Det er viktig å begrense økningen av gjennomsnittstemperaturen til 1,5 °C dersom verden ønsker å slippe katastrofale konsekvenser i fremtiden. Vi må finne globale løsninger på en rekke områder. I tillegg til å kutte i utslipp og fange og lagre CO₂, må det satses mer på fornybar energi, nye industrielle systemer og endring i infrastruktur. I tillegg må vi investere i å verne, tilpasse oss og begrense skadeomfanget.»

Lillesands Sparebank ønsker å være et forbilde for hvordan vi mener næringslivet kan bidra til lokalsamfunnet. For å bygge opp om en sterk kultur, godt arbeidsmiljø og bærekraftig forretningsdrift stiller vi strenge krav til våre interne prosesser. Overordnet målsetning er å aktivt og systematisk legge til rette for et godt arbeidsmiljø samt minimere bankens og leverandørers negative miljøpåvirkning. Bankens har utarbeidet

egne retningslinjer for helse, miljø og sikkerhet som skal sikre at målene oppnås.

Vi skal legge til rette for bærekraftig vekst gjennom vår finansielle forvaltning. Vi skal gi god og ansvarlig rådgivning, tilby klimasmarte tjenester og vi skal ha klare krav og ønsker til hvilke kunder og prosjekter vi finansierer. Bankens finansierer mange ulike formål i lokalsamfunnet, både til privatpersoner og bedrifter. Gjennom å tilby bærekraftige produkter og stille krav til låntakere kan vi bidra til den omstillingen som trengs for å nå klimamålene. Dette innebærer at banken fastsetter kriterier og rutiner for engasjementer som er klima- og miljøvennlige, og utvikler låneprodukter som stimulerer til klima- og miljøsmart adferd. Bankens delte i 2023 ut Bærekraftspris for andre gang. Lillesands Sparebank sin bærekraftspris utdeles årlig til et tiltak eller prosjekt som arbeider med bærekraftiltak i lokalsamfunnet. Som bidra positivt til bærekraftig utvikling, bidra til at hjertet av Sørlandet er et godt sted å bo, har en bærekraftig forretnings- eller driftsmodell, motivere andre aktører til å fokusere på bærekraft og er lokalt forankret i Lillesand, Grimstad eller Høvåg. Bærekraftsprisen skal inspirere og motivere til bærekraftig utvikling. Prisen skal fremme lokale tiltak eller prosjekter som viser vei, er bevisste samfunnsaktører, og motiverer andre aktører til å sette søkelys på bærekraft.

Banken tilbyr grønne boliglån. I personmarkedet legger banken til rette for klimasmart adferd ved å tilby dette etter gitte kriterier. For eksisterende og nye kunder i bedriftsmarkedet, har banken utviklet en scoremodell for å avdekke ESG-risiko. Bankens finansierer seg ved innskudd fra kunder og ved innlån fra finansmarkedet. Vi har et grønt innlån i portefølje fra KFS. Gjennom å tilby klimasmarte spareprodukter og benytte grønn markedsfinansiering kan banken legge til rette for at kapital gjøres tilgjengelig for prosjekter som fremmer en bærekraftig fremtid. Dette innebærer at banken skal fastsette kriterier og rutiner for finansiering som er klima- og miljøvennlig, og utvikle innskudds- og finansieringsløsninger som stimulerer til klima- og miljøsmart adferd. Bankens arbeider for tiden med løsninger for innhenting av markedsfinansiering til klimavennlige formål. Lillesands Sparebank har et mål om å ta en rolle som kunnskapsformidler innen bærekraft i møte med kunder, selskaper og bransjer. Vi har tro på at kompetanse, kunnskapsdeling og samarbeid er viktig for at vi sammen kan nå bærekraftsmålene. Dette vil vi arbeide med ved å øke kunnskapen internt og bidra til økt fokus på bærekraft hos våre kunder og i samfunnet.

Banken tilbyr forsikring gjennom Frende Forsikring, finansiering gjennom Brage Finans samt aksje- og fondshandel gjennom Norne Securities. Banken er også deleier i Verd Boligkreditt. Gjennom eierskap i disse selskapene skal vi ta en tydelig og aktiv posisjon for selskapenes arbeid med klimaendringer og bærekraftig utvikling. Dette gjelder spesielt produktene vi formidler i banken, men også selskapenes bærekraftsarbeid generelt. Banken forvalter egne midler ved plassering av overskuddslikviditet og egne investeringer. Bankens midler skal ikke plasseres i verdipapirer med negativ klima- og miljøpåvirkning.

EIERSTYRING

Som selvstendig, selveiende sparebank har vi ingen eiere som skal ha del i bankens overskudd. Etter at gaveutdelingen er gjennomført, legges overskuddet til bankens fond og virker til beste for lokalsamfunnet.

Banken har som mål å være lokal, nær og personlig. Viktig for kundebehandlingen i banken er å avdekke kundens behov, gi god rådgivning og følge etisk standard.

Sparebankens styringsstruktur følger av særskilte regler i Finansforetaksloven. Dette innebærer andre styringsorganer enn for aksjeselskaper. Vårt verdigrunnlag og forretningsidé med lokal forankring og samfunnsansvar er tuftet på bestemmelser i Finansforetaksloven og bankens vedtekter og betyr blant annet at eierstyringen utøves av generalforsamlingen som er sammensatt dels av innskytervalgte (12), dels av kommunalt oppnevnte (4), dels av ansatte (4).

I 2023 valgte banken å opprette et eget revisjons og risikoutvalg selv om det ikke er et krav ut ifra bankens størrelse. Risk Manager/Complianceansvarlig rapporterer direkte til styret.

Banken har kontrollmekanismer som sikrer at dens beslutninger treffes uavhengig og i samsvar med en klar risikostrategi og kredittpolicy. Disse er nærmere omtalt i denne beretningen.

Her kommer litt info om våre produktselskaper:

FRENDE HOLDING AS

(eierandel 0,58 %) har i kvartalet et resultat før skatt på 99 (186) millioner kroner. For året som helhet er resultat før skatt 140 (433) millioner kroner. 2023 har vært et utfordrende år for skadevirkningsheten med resultater preget av store naturskader og relativt mange storskader. Innenfor liv er resultatene fortsatt krevende, men forbedret sammenlignet med 2022.

Finansresultatet i kvartalet, inkludert renter på ansvarlig lån, er på 118 (32) millioner kroner, mens finansresultatet for året som helhet er på 197 (minus 152) millioner inkludert renter på ansvarlig lån. Frende Skade har et resultat før skatt i kvartalet på 108 (244) millioner kroner. For året som helhet er resultat før skatt 168 (513) millioner kroner. Selskapet har totalt 2.577 (2.384) millioner kroner i bestandspremie fordelt på over 171 440 kunder. Den nasjonale markedsandelen per tredje kvartal 2023 er 3,3 (3,3) %. Isolert i kvartalet er skadeprosenten 78,3 (44,5) %, mens for året som helhet er skadeprosenten 81,4 (55,2) %. Året preges av naturskader og relativt mange storskader som gir en høyere skadeprosent enn fjoråret og i tillegg er snittskadenivået høyere enn tidligere år.

I kvartalet er det tatt avviklingstap på 4 millioner kroner, mot 127 millioner i avviklingsgevinst i fjerde kvartal 2022. For året som helhet ender avviklingsgevinsterne på 5 (416) millioner kroner. Skadeprosent for året ville vært 81,6 (73,3) % ekskl. avviklingsgevinster og 77,6 (65,9) % isolert for kvartalet. Frende Liv oppnår resultat før skatt i kvartalet på minus 2 (minus 52) millioner kroner. For året som helhet ender resultatet på 4 (minus 56) millioner kroner. Risikoresultat er betydelig svakere enn tidligere år og preget av utvikling i uføreproduktene samt oppreservering av reserver. Bestandspremien til Frende Liv var ved utgangen kvartalet 668 (616) millioner kroner.

BRAGE FINANS AS

(eierandel 1,56 %) er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og salgspantlån til bedrifts og privatmarkedet. Distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, eget salgssapparat og via forhandlere.

Brage Finans hadde ved utgangen av kvartalet en brutto utlånsportefølje på 23,7 milliarder kroner. Dette er en økning på 3,2 milliarder kroner (15 %) siden utgangen av fjerde kvartal 2022. Det har i kvartalet vært en noe svakere utvikling i konsernets markedsområder, der totalmarkedet for nye leasing- og lånekontrakter har bremsset noe opp. Brage Finans fortsetter imidlertid å ta markedsandeler.

Resultat før skatt endte på 127 (100) millioner kroner i kvartalet og for året som helhet ble resultat før skatt 463 (365) millioner kroner. Rentenettoen i kvartalet er 212 (170) millioner kroner og 787 (626) millioner kroner i 2023 som helhet. Økningen kommer hovedsakelig som et resultat av vekst i porteføljen. Veksten understøttes av god kostnadskontroll, som har medført at kostnadsprosenten er 27 (26) % i kvartalet og 27 (25) % for året som helhet.

Ved utgangen av kvartalet var Brages konsoliderte rene kjernekapitaldekning 17,4 (17,1) %, mens kravet var 15,0 %. I begynnelsen av fjerde kvartal gjennomførte selskapet en planlagt egenkapitalemissjon mot eksisterende eiere. I den forbindelse ble selskapet tilført 200 millioner kroner i egenkapital for å underbygge videre vekst i porteføljen.

NORNE SECURITIES AS

(eierandel 0,65 %) er et verdipapirforetak som tilbyr investeringstjenester til privatmarkedet, profesjonelle investorer og bedrifter. Omsetningen i 2023 endte på 117 (155) millioner kroner og årsresultat ble 3 (31) millioner kroner. Også i 2023 har kapitalmarkedene vært preget av svingninger og usikkerhet. Selskapet har hatt en god oppdragsmengde innen Investment Banking, særlig i markedet for kapitalinnhenting og fusjoner, men som en konsekvens av økt risiko, og dermed usikkerhet for prising, tar det lengre tid å gjennomføre prosjekter.

Fjerde kvartal er normalt preget av bedre transaksjonsaktivitet og høyere inntjening fra forretningsområdet. Dette var også tilfelle i 2023, hvor et vesentlig bidrag kom fra rollen som rådgiver for en sparebankstiftelse som gjennomførte et vellykket nedsalg av egenkapitalbevis. Kundeaktiviteten mot privatkunder innen aksje- og fonds handel er fremdeles på et bra nivå, selv om den har avtatt noe etter «toppårene» i 2020 og 2021. I markedet for privatkunder utvikler selskapet sine tjenester i nært samarbeid med eierbankene som distribusjonspartnere.

BALDER BETALING

(eierandel 0,86 %) er et selskap som utøver eierskapet i Vipps Holding AS for Lillesands Sparebank og 20 andre sparebanker.. Balder Betaling har en eierandel i Vipps Holding AS på 10,6 %, som igjen eier 72,2 % av aksjene i Vipps MobilePay AS.

VERD BOLIGKREDITT AS

(eierandel 5,13 %) Verd Boligkreditt er ett av tre felleseide OMF-foretak i Norge. Verd ble startet av DSS-bankene og Sparebanken Vest i 2009. SPV solgte seg ut som aksjonær i 2018. Lokalbank kom med som distributør i 2021.

Verd Boligkreditt har konsesjon som kredittforetak med rett til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. I motsetning til normal bankfinansiering, hvor banken låner inn penger kun sikret i bankens gode navn og rykte, kan Verd Boligkreditt finansiere sin utlånsvirksomhet gjennom obligasjoner med sikkerhet i boliglånene som ligger i foretaket. Disse obligasjonene utgjør svært liten risiko for tap for investorene, noe som innebærer at Verd Boligkreditt kan låne inn penger til en lavere pris enn eierbankene kan på egenhånd. På denne måten sikrer Verd Boligkreditt at kundene gjennom sine lokale sparebanker fortsatt får konkurransedyktige vilkår på boliglånene sine. Verd Boligkreditt sin samfunnsoppgave er, som beskrevet over, å skaffe banken rimeligere finansiering for at kundene skal få så gode renter som mulig.

Banken står for all kontakt med kundene på vegne av Verd Boligkreditt. Verd har derfor kun personopplysninger om kundene som er nødvendige for å kunne drive utlånsvirksomhet til kundene og de benytter ikke disse dataene til annet enn dette formålet. Det er rutiner for å slette historiske data etter en viss periode og videreformidler ikke dataene til andre enn de som må se disse grunnet sitt virke på vegne av samfunnet. Verd har i 2023 utstedt grønn obligasjon.

Lånekunder som blir overført til Verd Boligkreditt vil merke lite til at lånet har skiftet eier, annet enn at det sendes ut et notifikasjonsbrev fra eierbanken i forbindelse med overførselen. I tillegg vil årsoppgaven inneholde en ekstra linje. Kundene skal forholde seg til banken sin slik de alltid har gjort og

sparebankene forvalter lånet som om det var deres eget. Nettbanken vil også være helt lik som før overførsel.

EXBO SØRLANDET AS

Exbo Sørlandet AS har siden oppstarten for vel 18 år siden vokst til å bli en betydelig eiendomsmegler på Sørlandet som stadig tar markedsandeler. Exbo ble etablert i 2004 og var i mange år en privateid meglerkjede med kontorer fra Mandal til Arendal samt Hovden.

I 2016 inngikk Exbo et samarbeid med Lillesands Sparebank og Søgne og Greipstad Sparebank. Høsten 2017 kjøpte disse to bankene seg inn på eiersiden. Våren 2018 ble det så inngått en samarbeidsavtale med Flekkefjord Sparebank om et samarbeid øst for Kvinesheia, med fokus på Lyngdals- og Farsundsområdet. Samarbeidet var vellykket og i 2020 kom derfor også Flekkefjord Sparebank med på eiersiden, samtidig som Exbo også etablerte kontor i Flekkefjord.

De tre bankene har de senere årene i fellesskap eid 60 % av holdingselskapet til Exbo, mens de opprinnelige gründerne har hatt den andre 40 %-eierposten. I 2022 valgte de tre sparebankene i fellesskap å overta 100 % eierskap til eiendomsmegleren Exbo Sørlandet, gjennom et holdingselskap som bankene vil eie 1/3-del av hver. De tidligere private eierne Heidi C. Gabrielsen, Terje Kvelland Skaara og Pål Ødegård har fortsatt i sine respektive stillinger i selskapet, så her har det vært «business as usual». Lillesands Sparebank, Flekkefjord Sparebank og Søgne og Greipstad Sparebank er tre helt selvstendige lokale sparebanker som har solid forankring i sine områder. De tre bankene vil ved å ta denne eierposisjonen i Exbo skape den beste kundeopplevelsen med personlig service og god rådgivning over hele Sørlandet, både hva angår eiendomsmegling og banktjenester. Kundene skal være i fokus og både bankene og Exbo skal fortsette å ha den lokale profilen.

Hvert år selger Exbo ca. 1000 små og store perler på Sørlandet. Exbo er derfor blant de 3 store meglerne i landsdelen.

DE SAMARBEIDENDE SPAREBANKENE

DSS ble opprettet i 2008. Espen Nilsen ble ansatt som ny daglig leder i DSS i 2023 og hans kompetanse styrker selskapet i den videre utviklingen. Formålet med samarbeidet er å utnytte potensialet gjennom felles innkjøp og standardisering. Hensikten er å styrke de lokale sparebankenes konkurransevne gjennom økt og formalisert samarbeid. Lillesands Sparebank, Flekkefjord Sparebank, Luster Sparebank, Skudenes & Aakra Sparebank, Spareskillingsbanken, Søgne og Greipstad Sparebank og Voss Sparebank er alle samarbeidspartnere i DSS. Haugesund Sparebank valgte i 2023 å melde seg ut. Det er vår vurdering at Haugesund sin utmelding ikke er kritisk for DSS-samarbeidet. Vi har bygget en veldig konkurransedyktig samarbeidsplattform for bankene våre i DSS. Denne skal vi forvalte og videreutvikle i tråd med strategien vår. Vi er trygge på at den samarbeidsmodellen vi benytter i DSS er og fortsatt vil være et godt valg for lokale, uavhengige sparebanker som ønsker å ta flest mulig beslutninger i egen bank, og som ønsker noe annet enn å være del av et tett og sentralstyrt alliansesamarbeid.

Vår samarbeidsmodell handler om frivillighet og selvbestemmelse, om kostnadseffektivitet, om rettfærdig synergifordeling, om tillit og gjensidig respekt.

Samarbeidsmodellen fordrer naturligvis et klima som er konsensusfokuser, noe vi og våre medlemmer mestrer å skape.

I tillegg er DSS-bankene stolte eiere av og distributører av produkselskapene i Frende-samarbeidet. Målt i forvaltningskapital er Frende-samarbeidet stort. DSS sin deltakelse er viktig inn i samarbeidet.

Økonomiske utviklingstrekk i 2023 og utsikter for kommende år

Internasjonal uro og krig i våre nærområder har påvirket norsk og internasjonal økonomi også i 2023. Den økonomiske veksten i EU har vært svak, og langt svakere enn utviklingen i USA. Her hjemme har den økonomiske utviklingen samlet sett vært ganske flat, men bildet er sammensatt. Fortsatt høy prisvekst, raskt økende rentenivå, svakere privatforbruk og lav boligbygging har dempet veksten, mens næringsinvesteringene fortsatt er høye og bidrar til å holde aktiviteten oppe. Arbeidsledigheten holdt seg lav gjennom 2023, men økte gradvis gjennom året. Mot slutten av 2023 flatet også veksten i sysselsettingen ut.

BNP for Fastlands-Norge avtok gjennom 2023 og endte på 0,7 prosent, målt i faste priser, ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall fra SSB. Det er svakere enn normalt.

Norges Bank satte opp styringsrentene seks ganger i 2023, til 4,5 prosent, for å få kontroll på den høye prisveksten som har preget økonomien både nasjonalt og blant våre handelspartnere de siste par årene. I 2023 endte inflasjonen på 4,8 prosent, godt over Norges Banks inflasjonsmål på 2 prosent.

Renteøkningene har ført til betydelig lavere gjeldsvekst hos både bedrifter og husholdninger. Tall fra SSB viser at 12-måneders kredittvekst til publikum har falt til 3,4 prosent ved utgangen av 2023. Samtidig viser Norges Banks utlånsundersøkelse for fjerde kvartal at etterspørselen etter boliglån avtar.

Norges Bank vurderer kreditttilgangen som god. Dette må ses i lys av at norske banker er solide, likvide og har god lønnsomhet.

Høyere priser og økte renter har også dempet forbruket og redusert kjøpekraften i husholdningene, også når det tas hensyn til en gjennomsnittlig årslønnsvekst på 5,3 prosent i 2023. Husholdningenes reduserte kjøpekraft reflekteres også i Finans Norges Forventningsbarometer som viste at husholdningene har svært lave forventninger knyttet til landets økonomi, og i liten grad forventer å gjøre store anskaffelser fremover. Husholdningens boliginvesteringer falt med 28 milliarder kroner i 2023. Det er det største fallet som er målt siden bankkrisen på 1980- og 1990-tallet. Også i nyboligmarkedet må vi tilbake til bankkrisen for å finne like svak utvikling som i 2023.

Norske bankers utlånstap var lave i 2023, til tross for betydelige utlånsvolum til boliger og næringsseiendom. Bankene hadde samlet sett god utvikling gjennom 2023, med bedret soliditet og god lønnsomhet, som er viktig for å kunne yte kreditt også i økonomiske nedgangstider samt ha evne til å tåle tap fremover.

Ved utgangen av 2023 var arbeidsledigheten (AKU) i Norge på 3,7 prosent, 0,3 prosentpoeng høyere enn ved årets inngang. Sysselsettingsveksten har vært sterk etter koronapandemien, men flatet ut mot slutten av 2023. Antall ledige stillinger var

likevel over 100 000 ved årsskiftet. Det at arbeidsledigheten fortsatt er lav gjenspeiles i lave utlånstap i bankene.

I 2023 svekket kronen seg mot euro og amerikanske dollar, slik den også gjorde i 2022. Eksportrelatert industri har tjent på svak kronekurs, mens andre næringer, som bygg og anlegg, har opplevd betydelig redusert aktivitet som følge av lavere etterspørsel og høyere priser. Økte petroleumsinvesteringer har ført til økt aktivitet innen oljerelatert virksomhet.

Veksten i norsk økonomi i 2024 antas å bli om lag på linje med 2023 og arbeidsledigheten ventes å øke noe, men de fleste analysemiljøer venter at det går mot en myk landing i norsk økonomi og at rentetoppen nå er nådd. I rentemøtet i januar 2024 besluttet Norges Bank å holde styringsrenten uendret på 4,5 prosent, og signaliserte at den vil bli liggende på samme nivå en god stund fremover. Prisveksten ventes å fortsette å avta gradvis i lys av at økonomien kjøles ned og prisimpulsene fra utlandet blir svakere. På den andre siden vil svak krone og høy kostnadsvekst i bedriftene bidra til å holde inflasjonen oppe.

Et mål for utlånsvekst i bankens personmarked på 8% er meget ambisiøst sett i lys av makrobildet, økt konkurranse og økt kundemobilitet. Bankens posisjon innenfor bedriftsmarkedet er god, og posisjonen er ventet å holde seg i 2024. Vi forventer at det for noen bedrifter innenfor bygg og anlegg, eiendom og deler av detaljhandelen vil utvikling og vekst være mer krevende. Mislighold og tap vil trolig bli høyere enn det som har vært tilfelle de siste årene etter hvert som endringene i makrobildet materialiserer seg i større grad hos husholdningene og bedriftene. Med modellavsetninger, god drift og solid egenkapital er banken godt rustet til å møte mer utfordrende markedsforhold. Volatiliteten i kapitalmarkedet ventes å fortsette. Dette påvirker finansresultatene i både banken og tilknyttede selskaper.

Styret legger vekt på at banken skal være kapitaleffektiv, men samtidig godt kapitalisert for å kunne håndtere svingninger i bankens rammebetingelser. Utdelingene vil naturligvis tilpasses bankens resultater, vekstambisjoner og regulatoriske krav.

Styret og bankens ledelse har sammen med de ansatte strategi kontinuerlig på dagsorden og denne vil bidra til å styrke bankens posisjon ytterligere i tiden fremover. Det er også vedtatt en ny strategi i DSS samarbeidet som støtter opp under denne.

Den senere tiden har strukturendringer innen sparebanksektoren vært stor. Sparebanker fusjonerer, banker beveger seg mellom alliansene og en større forsikringsfusjon har blitt en realitet. Lillesands Sparebank står stødig på egne ben, og bankens utvikling de senere årene viser at banken er en attraktiv aktør i markedet med vekst godt over snittet.

Styret legger vekt på at Lillesands Sparebank skal være en selvstendig og uavhengig sparebank også fremover. Imidlertid vil banken orientere seg bredt i aktuelle prosesser dersom det støtter opp under bankens strategiske fundament. Samarbeidet blant Frende-bankene søkes utviklet gjennom etablering av en løser, bankstyrt og kostnadseffektiv gruppering sammenlignet med allianser innenfor sektoren.

TAKK

Styret vil rette en hjertelig takk til våre kunder og øvrige samarbeidspartnere for deres oppslutning om banken i 2023.

Vi vil også takke alle ansatte for flott innsats og godt samarbeid i året som er gått.

Lillesand, 29. februar 2024

I styret for Lillesands Sparebank

Elektronisk signert i Admincontrol

Harald Jacobsen
leder

Inger Vollstad
nestleder

Knut Harald Kvifte

Heikki Erling Systad

Siv Wiken

Niklas Grønning
ansattes representant

Anne-Grethe Knudsen
adm. banksjef

RESULTATREGNSKAP

01.01.23 – 31.12.23

Beløp i hele tusen

	Note	2023	2022
Renteinntekter og lignende inntekter	5	178.797	104.987
Rentekostnader og lignende kostnader	5	95.333	37.612
Netto renteinntekter	5	83.464	67.375
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	6	14.222	14.915
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	6	386	244
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	6,18	7.947	7.884
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	3,7,14,17	6.207	4.672
Andre driftsinntekter	6	314	318
Lønn og andre personalkostnader	9,10,30	29.727	26.396
Andre driftskostnader	10	29.692	26.941
Av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst/tap på ikke-finansielle eiendeler	19	1.099	1.276
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	3,11	1.336	698
Resultat før skatt		49.913	39.610
Skatt på resultat	12	6.111	4.412
Resultat etter skatt		43.802	35.198
Resultat før andre inntekter og kostnader		43.802	35.198
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	8	31	97
Andre inntekter og kostnader som kan bli omklassifisert til resultatet		0	
Øvrige andre inntekter og kostnader		187	-21
Skatt på andre inntekter og kostnader som kan bli omklassifisert til resultatet		-54	19
Sum andre inntekter og kostnader		163	96
Totalresultat for regnskapsåret		43.965	35.294

BALANSE

01.01.23 – 31.12.23

Beløp i hele tusen

EIENDELER

	Note	2023	2022
Kontanter og kontantekvivalenter	13	83.033	79.743
Utlån til og fordringer på kredittinst. og finansieringsforetak	3,13,32	192.127	178.723
Utlån til og fordringer på kunder	3,11,13,14,16	3.321.858	3.189.541
Rentebærende verdipapirer	3,14,21	177.619	179.729
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	3,14,17	171.829	145.769
Eierinteresser i tilkn.selsk. og fk virk.	18	21.887	14.701
Varige driftsmidler	19	22.685	19.506
Andre eiendeler	12,13	5.297	6.859
Sum eiendeler		3.996.337	3.814.570

GJELD OG EGENKAPITAL

	Note	2023	2022
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	13,15	81.463	82.163
Innskudd og andre innlån fra kunder	13,20	2.807.481	2.621.918
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	13,15,21	517.771	552.882
Annen gjeld	22	28.457	23.100
Avsetninger	3,8,12,22	9.819	9.890
Sum gjeld		3.444.992	3.289.953
Fond for urealiserte gevinster		45.396	45.757
Sparebankens fond	32	488.776	461.299
Gavefond		17.173	17.561
Sum opptjent egenkapital	24	551.345	524.618
Sum egenkapital		551.345	524.618
Sum gjeld og egenkapital		3.996.337	3.814.570

Lillesand, 29. februar 2024 - i styret for Lillesands Sparebank

Elektronisk signert i Admincontrol

Harald Jacobsen
Leder

Inger Vollstad
Nestleder

Knut Harald Kvifte

Siv Wiken

Heikki Erling Systad

Niklas Grønning
Ansattes representant

Anne-Grethe Knudsen
Adm. banksjef

ENDRING I EGENKAPITAL

Beløp i hele tusen

	Fond for urealiserte gevinster	Sparebankens fond	Gavefond	Egenkapital
Egenkapital pr. 01.01.2022	40.451	443.812	17.048	501.311
Overført fond for urealiserte gevinster	5.306			5.306
Årsresultat		26.391	3.500	29.891
Avsatt til kundeutbytte		-9.000		-9.000
Andre inntekter og kostnader		96		96
Belastet gavefondet			-2.987	-2.987
Egenkapital pr. 31.12.2022	45.757	461.299	17.561	524.618
Overført fond for urealiserte gevinster	-361			-361
Årsresultat		37.314	7.500	44.814
Avsatt til kundeutbytte		-10.000		-10.000
Andre inntekter og kostnader		163		163
Belastet gavefondet			-7.889	-7.889
Egenkapital pr. 31.12.2023	45.396	488.776	17.172	551.345

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i hele tusen

	Note	2023	2022
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	5	162.592	97.930
Inn-/utbetalinger på utlån til kunder	5	- 140.417	- 64.984
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	5	- 67.626	- 20.523
Inn-/utbetalinger på innskudd fra kunder	5	185.563	88.252
Netto rentebetalinger på lån/innskudd fra kred.inst og sentralbank	5	6.443	1.628
Netto inn-/utbetaling av lån/innskudd til/fra kred.inst.	5	- 9.722	3.044
Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	5	5.214	1.422
Kjøp og salg av sertifikater og obligasjoner	7	6.154	30.456
Andre innbetalinger	6	16.639	15.541
Driftsutbetalinger	10	- 58.333	- 52.199
Periodens betalte skatt	12	- 6.373	- 4.619
Betalte gaver	-	- 7.889	- 2.987
Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter (A)		84.436	92.962
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetaling vedr. kjøp av varige driftsmidler	19	- 4.278	- 1.717
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler	-	-	-
Kjøp av aksjer	17	- 20.666	- 29.663
Salg av aksjer	17	67	1.726
Utbytte fra aksjer	17	4.760	7.884
Utbetaling vedr. kjøp i tilknyttet selskap	18	- 4.000	-
Likviditetsendring vedr investeringer (B)		- 24.117	- 21.769
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger ved utstedelse av verdipapirgjeld	21	199.825	-
Innbetalinger ved salg av egne obligasjoner	-	-	-
Utbetalinger ved innfrielse av verdipapirgjeld	21	- 236.428	- 59.968
Renteutbetalinger og over-/underkurs på verdipapirgjeld	21	- 20.426	- 11.691
Inn/utbetalinger på ansvarlig lån	-	-	-
Renteutbetalinger på ansvarlig lån	-	-	-
Inn/utbetalinger på lån fra kredittinstitusjon	-	-	-
Renteutbetalinger på lån fra kredittinstitusjon	-	-	-
C Netto likviditetsendring fra finansieringsaktiviteter		- 57.029	- 71.659
Sum endring likvider (A+B+C)		3.290	687
Likviditetsbeholdning 1.1		79.743	80.430
Likviditetsbeholdning pr 31.12		83.033	79.743
Likviditetsbeholdningen består av:			
Kontanter og fordringer på sentralbanken	13	83.033	79.743
Likviditetsbeholdning		83.033	79.743

Likviditetsbeholdningen består av kontanter, innskudd i Norges Bank og kortsiktige utlån og fordringer på kredittinstitusjoner.

NOTER

BANKENS ÅRSREGNSKAP ER UTARBEIDET I OVERENSSTEMMELSE MED REGNSKAPSLOVEN, FORSKRIFT OM ÅRSREGNSKAP FOR BANKER, ØVRIGE LOVER OG BESTEMMELSER FOR SPAREBANKER OG GOD REGNSKAPSSIKK FOR ØVRIG. DET ER UNDER DEN ENKELTE NOTE REDEGJORT FOR DE BENYTTETE REGNSKAPSPRINSIPPER. ALLE TALL ER OPPGITT I 1000 KRONER SÅ FREMT DET IKKE ER ANGITT NOE ANNET.

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Lillesands Sparebank er en selvstendig sparebank lokalisert i Lillesand. Banken tilbyr banktjenester for person- og bedriftsmarkedet med hovedvekt på Lillesand kommune og tilgrensende kommuner.

Årsregnskapet for 2023 ble godkjent av styret 29. februar 2024.

NOTE 2 SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av regnskapet. Disse prinsippene er benyttet konsekvent i alle perioder dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med forskrift om årsregnskap for banker mv § 1-4 (2) b) i samsvar med IFRS med mindre annet følger av forskriften.

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med forskriften krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av bankens regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for regnskapet, er beskrevet i note 3.

Banken har i tråd med Forskriftens § 7-2 valgt å fravike følgende notebestemmelser under IFRS:

- IFRS 13. Det gis i stedet opplysninger om virkelig verdi i samsvar med forskriftens § 7-3
- IFRS 15.113-128
- IAS 19.135 litra c og IAS 19.145-147

Banken har valgt å regnskapsføre utbytte i samsvar med regnskapslovens bestemmelser.

Nye og endrede standarder som er tatt i bruk av banken i 2023

Banken har ikke tatt i bruk nye eller endrede standarder i 2023 som har hatt vesentlig betydning for regnskapet.

Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor banken ikke har valgt tidlig anvendelse

Vedtatte standarder og fortolkninger med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt er ikke vurdert å ha vesentlig betydning for banken og er derfor ikke nærmere omtalt her.

Inntektsføring

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentes metode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentes metode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader. For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres som «Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter».

Renteinntekter på engasjementer i trinn 3 i tapsmodellen beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi. Banken inntektsfører renter basert på brutto bokførte verdier på lånene som inngår i trinn 1 og 2.

Inntekter fra gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester resultatføres over den perioden tjenesten ytes.

Utbytte fra aksjeinvesteringer resultatføres på det tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

Innregning og fraregning av finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt banken blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og banken i hovedsak har overført risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Klassifisering og etterfølgende måling av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende målekategorier:

Finansielle eiendeler:

- Amortisert kost (AMK)
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet (FVPL) eller
- Virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (FVOCI)

Finansielle forpliktelser:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost

Finansielle eiendeler klassifiseres basert på en vurdering av bankens forretningsmodell for styring av eiendelene og instrumentets kontraktsmessige kontantstrømmer.

Finansielle eiendeler med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, måles til amortisert kost.

Finansielle eiendeler med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og å selge, måles til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader. Renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presenteres i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over andre inntekter og kostnader skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Tapsnedskrivninger

Etter IFRS 9 skal tapsnedskrivninger innregnes basert på forventet kreditttap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også ubenyttet kreditt, lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring, er avsetningene basert på 12-måneders forventet tap («trinn 1»). 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, men det ikke foreligger objektive bevis på tap, er avsetningene basert på forventet tap over hele levetiden («trinn 2»). Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig og det foreligger objektive bevis på verdifall (mislighold), avsettes for forventet tap over levetiden («trinn 3»).

Uavhengig av dette kan en anta at kredittrisiko ikke har økt vesentlig siden førstegangsinnregning dersom det finansielle instrumentet anses å ha en lav kredittrisiko på rapporteringstidspunktet. Banken har benyttet unntaket om lav kredittrisiko for balansepostene «Kontanter og kontantekvivalenter» og «Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak».

Kontanter og kontantekvivalenter

Bankens «Kontanter og kontantekvivalenter» er utelukkende kontanter samt fordringer mot Norges Bank. Norges Bank er ratet AAA hos Moodys og AAA/A-1+ fra S&P og har dermed lav kredittrisiko, og banken gjør følgelig ikke noen tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Utlån til og fordringer til kredittinstitusjoner og finansieringsforetak

«Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak» er mot norske finansinstitusjoner med god rating og er dermed vurdert til å oppfylle standardens presumpsjon om lav kredittrisiko. Banken vurderer at dette sammenholdt med LGD vil gi uvesentlige tapsavsetninger og en har derfor ikke foretatt tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Utlån til og fordringer på kunder

Etter bestemmelsene i IFRS 9 har banken valgt tapsgradsmetoden for å estimere forventet kreditttap. Ved bruk av tapsgradsmetoden deles utlånsporteføljen inn i segmenter med felles kredittrisiko-egenskaper og forventet tap utledes i utgangspunktet fra historiske tapstall for de ulike segmentene.

Banken har delt utlånsporteføljen i to segmenter: engasjementer mot næringsliv og engasjementer mot privatpersoner. Lån til personlig næringsdrivende er plassert i førstnevnte segment.

Banken har historisk hatt lave tap i begge segmentene, og dette medfører at det er utfordrende å utarbeide valide tapsestimater basert på egen tapshistorikk. Usikkerhet knyttet til markedene både for næringsseierdom og boligeierdom tilsier at banken må forvente noe høyere tap enn historikken tilsier. For å ta hensyn til engasjementenes iboende risiko har banken valgt å ta utgangspunkt i norske sparebankers netto bokførte tap i perioden 1995-2023. Banken har historisk hatt noe lavere tap enn landsgjennomsnittet, og forutsetter i at netto bokførte tap samlet for banken vil utgjøre 0,10 % av brutto utlån ved normale makroforhold.

Benyttede tapsgrader for næringssegmentet er 0,26 % og tilsvarende 0,04 % for privatsegmentet gitt normale økonomiske tider. Det er tilsvarende fastsatt tapsgrader for oppgangstider og moderate nedgangskonjunkturer. For å ta hensyn til at tap kan bli forholdsvis mye høyere i en alvorlig nedgangskonjunktur er det også fastsatt egne tapsgrader som gjenspeiler dette. Tapshistorikk og tapsgrader i ulike scenarier blir evaluert årlig og vedtatt av bankens styre.

Hvilke tapsgrader som skal anvendes over tidshorizonten i tapsmodellen bestemmes av ledelsens beste anslag på den fremtidige makroøkonomiske utviklingen på balansedagen. Banken benytter SSBs prognoser for arbeidsledighet, utlånsrente på rammekreditter, BNP for Fastlands-Norge samt boligpris som utgangspunkt for ledelsens vurdering av makropåvirkning i modellen. Tapsgrader, oppside- og nedsidescenarier med tilhørende sannsynligheter gitt forventet makrosituasjon anvendes deretter på forventet eksponering gjennom levetiden i de ulike segmentene.

Banken har beregnet forventet levetid for utlån basert historiske tall for segmentenes nedbetaling. Nedbetalinger i denne sammenheng innebærer avdragsbetalinger, innfrielse og refinansiering. Banken har også tatt hensyn til at kunder i de svakeste risikoklassene har lavere sannsynlighet for førtidig innfrielse og refinansiering. Banken regner inn eksponering over kommende 15 år for utlån basert for total forventet nedbetaling.

Levetid for løpende kreditter er basert på historikk og vurderinger om perioden banken vil være eksponert for

kredittrisiko, og forventede tap ikke ville blitt begrenset av kredittrisiko-håndteringstiltak i segmentene.

Forutsetninger og parametere som er benyttet på balansedagen er vist i note 11.

Trinn 1 Ved første gangs regnskapsføring beregner banken et dag-1 tap, tilsvarende 12 måneders forventet kredittap. Trinn 1 omfatter alle finansielle eiendeler som ikke har en vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning. Avsetningen for tap tilsvarer neste 12 måneders forventede tap. Alle lån og fordringer som ikke er overført til trinn 2 eller 3 er plassert i denne kategorien.

Trinn 2 Omfatter lån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene avsettes det for forventet tap over hele den forventede levetiden. Banken har definert at vesentlig økning i kredittrisiko ved utlån til kunder inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager eller mer, og/eller der hvor svekket betjeningsevne avdekkes i bankens risikomodeller gjennom økning på to risikoklasser. Lån med betalingslettelse medfører klassifisering i minimum trinn 2. Renteinntekter knyttet til utlån i trinn 1 og trinn 2 blir beregnet effektivrentemetoden basert på den brutto balanseførte verdien av utlån.

Trinn 3 Består av misligholdte utlån og fordringer. For disse eiendelene avsettes det også for forventet tap over hele den forventede levetiden. Banken gjennomgår jevnlig misligholdte engasjementer og foretar ved behov nedskrivning ved bruk av kontantstrømmetoden. I kontantstrømmetoden blir kundens fremtidige kontantstrømmer estimert, inkludert realisering av eventuelle sikkerheter. Differansen mellom nåverdien av fremtidige kontantstrømmer og balanseført engasjement utgjør tapsavsetningsbeløpet.

Lånene i trinn 3 er presentert netto i balansen og renteinntekter på utlån i blir beregnet basert på netto balanseført verdi.

Lån som er i trinn 2 eller 3 kan ikke reklassifiseres til et lavere trinn før etter minimum 3 måneder etter at de er erklært friske igjen.

Mislighold

Ved vurdering av hva som utgjør mislighold legger banken til grunn retningslinjer fra European Banking Authority om hvordan banker skal anvende misligholdsdefinisjon i kapitalkravsforordningen samt presiseringer i CRR/CRD IV-forskriften.

Et engasjement regnes som misligholdt når et betalingskrav er forfalt mer enn 90 dager og beløpet er vesentlig (betalingsmislighold), eller dersom det er usannsynlig at kunden vil være i stand til å innfri alle forpliktelsene sine ("unlikelihood to pay").

Grenser for vesentlig beløp er 1.000 kr. for personkunder/masse-markedeksponeringer og 2.000 kr. for foretak. For at betalingsmislighold skal inntreffe må samtidig misligholdt beløp overstige 1 % av kundens engasjement. Det er også innført smitte- og karanteneregler.

Dette er i samsvar med standarden presumpsjon på at det foreligger et mislighold hvis de kontraktuelle kontantstrømmene

er mer enn 90 dager etter forfall og/eller for kunder hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifallet som følge av én eller flere hendelser som har funnet sted etter førstegangsinnregning av eiendelen.

Det vil være tilfeller der vesentlig betalingsmislighold over 90 dager ikke er årsak til verdifallet. Isteden kan den samlede virkningen av en eller flere andre hendelser ha vært årsak til verdifallet ("unlikelihood to pay"). Objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av eiendeler har falt i verdi inkluderer observerbare opplysninger som banken blir oppmerksom på ved følgende hendelser:

- vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller debitor,
- kontraktsbrudd, for eksempel mislighold eller manglende betaling av forfalte renter eller forfalt hovedstol,
- når banken, av økonomiske eller juridiske grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter, gir låntaker en innrømmelse som långiver ellers ikke ville ha vurdert,
- når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering.

Konstatering av tap

Konstatering av tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet

- ved avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar,
- ved stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger,
- ved avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar,
- ved avsluttet bo ved dødsfall,
- ved rettskraftig dom,
- når sikkerheter er realisert.

Modifikasjon

Når de kontraksregulerte kontantstrømmene fra en finansiell eiendel blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi på nytt og det innregnes en endringsgevinst eller et endringstap i resultatet. Den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraksregulerte kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer justerer den endrede finansielle eiendelens balanseførte verdi og nedskrives over den endrede finansielle eiendelens gjenværende levetid.

Finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelse til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Postene måles i etterfølgende perioder til virkelig verdi.

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp imellom uavhengige parter. Ved beregning legges forutsetning om fortsatt drift til grunn og avsetning for kredittrisiko i instrumentet blir inkludert ved verdsettelsen.

For finansielle instrumenter der motsvarende markedsrisiko kan påvises med tilstrekkelig sannsynlighet, benyttes midtkurser på balansedagen. Øvrige finansielle eiendeler og forpliktelser verdsettes til henholdsvis kjøps- og salgskurser. For finansielle instrumenter der det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller volatiliteter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner, benyttes den noterte prisen innhentet fra enten en børs eller megler. I den grad det ikke er notert priser for instrumentet, dekomponeres instrumentet, og verdsettes på bakgrunn av priser på de enkelte komponentene. Dette omfatter sertifikater og obligasjoner.

Rentebærende verdipapirer er del av en portefølje hvor verdipapirer selges og kjøpes løpende, og porteføljen blir regnskapsført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i «Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter.» mens renteinntekter i inngår i linjen «Renteinntekter og lignende inntekter».

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet under IFRS 9. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter mens mottatt utbytte inngår i utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter.

Finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til virkelig verdi over utvidet resultat

Finansielle eiendeler og forpliktelser som føres til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader regnskapsføres ved anskaffelse til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader måles i etterfølgende perioder til virkelig verdi.

Utlån til kunder med pant i bolig har kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer. Disse holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, da banken selger boliglån med flytende rente til Verd Boligkreditt AS. Samme selskap kan selge utlån tilbake til banken. Disse utlånene regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. Endringer i virkelig verdi blir ført over andre inntekter og kostnader, mens renteinntektene føres over renteinntekter beregnet etter effektivrentemetode av utlån til og fordringer på kunder. Eventuelle nedskrivninger presenteres som kreditttap på utlån målt til amortisert kost eller virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader under resultat fra videreført virksomhet. Verdiendringer ført over andre inntekter og kostnader reklassifiseres til netto verdiendring og gevinst/tap på utlån og fordringer ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost

Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonskostnader. Andre forpliktelser regnskapsføres til amortisert kost balanseføres første gang til virkelig verdi med fradrag for transaksjonskostnader.

Utlån til kunder som har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer, og holdes i en forretningsmodell med formål å bare motta kontraktsfestede kontantstrømmer, regnskapsføres til amortisert kost. Renteinntekter er inkludert i renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kunder.

Kontanter og kontantekvivalenter samt utlån til kredittinstitusjoner og finansieringsforetak har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell for å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, og disse regnskapsføres til amortisert kost. Renteinntekter og -kostnader er inkludert i renteinntekter/rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak.

Finansielle forpliktelser består av innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak, innskudd og andre innlån fra kunder samt gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer. Alle disse postene måles til amortisert kost. Rentekostnader inngår i de respektive resultatlinjene under rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden. Klassifisering av finansielle instrumenter fremgår av note 15.

Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen bare når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Hendelser etter balansedagen

Informasjon som fremkommer etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen, vil inngå i grunnlaget for vurdering av regnskapsestimater i regnskapet og vil således være hensyntatt i årsregnskapet.

Hendelser som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom disse er vesentlige.

Disse hendelsene kan i noen grad være basert på estimater og skjønnsmessige vurderinger, og det vises til note 3 vedr. kritiske estimater.

NOTE 3 KRITISKE ESTIMATER

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet har bankens ledelse benyttet estimater basert på beste skjønn og forutsetninger som er vurdert å være realistiske. Det vil kunne oppstå situasjoner eller endringer i markedsforhold som kan medføre endrede estimater, og dermed påvirke selskapets eiendeler, gjeld, egenkapital eller resultat.

Selskapets mest vesentlige regnskapsestimater er knyttet til følgende poster:

- Nedskrivning for forventet tap på utlån
- Virkelig verdi for finansielle instrumenter

Nedskrivning for forventet tap på utlån

For engasjementer som er omfattet av tapsgradsmodellen, bygger modellen på flere kritiske forutsetninger som banken fastsetter. Disse forutsetningene påvirker størrelsen på forventet tap på utlån. De kritiske forutsetningene er risikoklassifiseringen, utvikling i risikoklassifisering, forventet levetid og tapsgrad. I tillegg vil konjunkturutvikling og makrovariabler tillegges vekt. For engasjementer som er i mislighold og som er i trinn 3 i modellen benyttes kontantstrømmodellen for å fastsette forventet tap. Tapet beregnes da som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Estimering av fremtidig kontantstrøm gjøres på grunnlag av skjønn relatert til sannsynlige utfall for blant annet

markedsutvikling og konkrete forhold for det enkelte engasjement, herunder verdivurderinger av sikkerheter.

På grunn av betydelig estimatusikkerhet vises det sensitivitetsanalyser gitt endring i ulike parametere og dette fremgår av note 11.

Virkelig verdi for finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked, fastsettes ved å bruke ulike verdsettelsesteknikker. I disse vurderingene søker banken i størst mulig grad å basere seg på markedsforholdene på balansedagen. I den grad det er praktisk mulig benyttes observerbare data, men på områder som kredittrisiko, volatilitet og korrelasjoner byttes ut med pensjonsforpliktelser må det benyttes estimater. Endring i forutsetningene om disse faktorene kan påvirke virkelig verdi på finansielle instrumenter.

Virkelig verdi for finansielle instrumenter fremgår av note 14.

NOTE 4 SEGMENTER

Ut fra bankens størrelse og satsningsområder er alle kredittaktiviteter samlet i et kredittområde. Bankens styrer og følger opp kredittaktivitetene som et samlet forretningsområde.

NOTE 5 NETTO RENTEINTEKTER

	2023	2022
Renteinntekter beregnet etter effektiv rentemetoden av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	9.999	3.474
Renteinntekter beregnet etter effektiv rentemetoden av utlån til og fordringer på kunder	161.355	97.930
Renteinntekter av rentebærende verdipapirer	5.467	1.798
Øvrige renteinntekter	1.975	1.785
Sum renteinntekter og lignende inntekter	178.796	104.987
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på gjeld til kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	3.742	1.846
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på innskudd fra og gjeld til kunder	67.875	20.523
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på utstedte verdipapirer	22.484	13.724
Sikringsfondsavgift	1.232	1.519
Sum rentekostnader og lignende kostnader	95.333	37.612
Netto renteinntekter	83.463	67.375

NOTE 6 NETTO ANDRE DRIFTSINTEKTER

	2023	2022
Provisjonsinntekter garantier	375	335
Provisjoner fra investeringstjenester	366	440
Provisjonsinntekter fra betalingsformidling	7.648	7.216
Provisjonsinntekter fra kredittformidling	2.500	2.389
Provisjonsinntekter fra forsikringstjenester	2.829	3.748
Leasing	329	356
Provisjonsinntekter fra andre banktjenester	175	431
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	14.222	14.915
Provisjonskostnader ved betalingsformidling	-386	-244
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	-386	-244
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	7.947	7.884
Sum utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	7.947	7.884
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	6.207	4.672
Andre driftsinntekter	314	318
Netto andre driftsinntekter	28.304	27.545

NOTE 7 NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

	2023	2022
Netto verdiendring og gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	204	-4.160
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter	5.461	8.418
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater	542	414
Netto verdiendring og gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	6.207	4.672

NOTE 8 LØNN, ANDRE PERSONALKOSTNADER OG PENSJONSKOSTNADER

	2023	2022
Lønn	21.533	18.948
Pensjonskostnader	2.575	2.591
Sosiale kostnader	5.618	4.856
Lønn og andre personalkostnader	29.727	26.396
	2023	2022
Pensjonskostnader		
Pensjonskostnad innskuddsordning	2.132	2.174
Kostnadsført AFP	338	274
Pensjonskostnad ytelsesordning	105	143
Samlet pensjonskostnad	2.575	2.591
Bevegelse pensjonsforpliktelse		
Forpliktelse ved periodens begynnelse	3.065	2.724
Årets pensjonsopptjening	385	386
Rentekostnad på pensjonsforpliktelse	92	52
Estimatavvik ført over utvidet resultat	-31	-97
Avvikling		
Forpliktelse ved periodens slutt	3.511	3.065
Bevegelse pensjonsmidler		
Midler ved periodens begynnelse	3.065	2.724
Avkastning på midler	-31	37
Innbetaling	477	303
Avvikling		
Midler ved periodens slutt	3.511	3.064
Netto forpliktelse (midler) ved periodens slutt	-11	108

Banken er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Sikrede forpliktelser:

Banken har balanseført pensjonsforpliktelser til førtidspensjon for adm. banksjef. Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser, benyttes estimerte verdier. Disse estimatene korrigeres hvert år i samsvar med oppgave over pensjonsmidlenes verdi og aktuarberegning av forpliktelsenes størrelse.

Innskuddspensjon:

Banken har pensjonsordning med innskuddspensjon i Storebrand, og ordningen skal sikre de ansatte alderspensjon i tillegg til de ytelser som utbetales i henhold til Folketrygdloven. Innskuddene betales som en bestemt prosent av de ansattes lønn. Alle ansatte er med i denne ordningen.

Usikrede forpliktelser - AFP:

Partene i arbeidslivet har inngått avtale om ny AFP-ordning. Premien for 2023 er fastsatt til 3,25 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere. Fellesordningen for AFP offentliggjør ikke anslag på fremtidige premiesatser, men legger til grunn at premien for ny AFP må økes over tid for å imøtekomme forventninger om økte utbetalinger med tilstrekkelig bufferkapital. Foretak som deltar i AFP-ordningen, er solidarisk ansvarlig for to tredeler av pensjonen som skal utbetales til de arbeidstakere som til enhver tid fyller vilkårene. Ansvarer gjelder både manglende innbetaling og dersom premiesatsen viser seg å være utilstrekkelig. Det foreligger en underdekning i ordningen. Ved eventuell avvikling av ordningen har foretakene som deltar i ordningen plikt til fortsatt premiebetaling for dekning av pensjonsutbetalinger til arbeidstakere som er tiltrådt eller som fyller vilkårene for avtalefestet pensjon på avviklingstidspunktet.

	2023	2022
Antall i ordningen	1	1
Diskonteringsrente	3,10 %	3,00 %
Avskastning på pensjonsmidler	3,10 %	3,00 %
Rente for økning i kompensasjon	3,50 %	3,50 %
Rente for økning i pensjon	3,25 %	3,25 %
Årlig G-regulering	3,25 %	3,25 %
Skatt/trygdeavgift	19,10 %	19,10 %
Dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE
Uførehetstabell	KU	KU

NOTE 9 ANTALL ANSATTE/ÅRSVERK

	2023	2022
Antall ansatte per 31.12	28,0	25,0
Antall årsverk per 31.12	26,1	23,4

NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2023	2022
Driftskostnader eiendommer	1.777	1.667
Anskaff/vedlikehold inventar og utstyr	13	1
Driftskostnader IT	15.732	15.130
Lisenser/kontingenter	2.892	2.452
Markedsføring	920	2.169
Honorarer	2.293	1.689
Andre tap	-1	200
Øvrige driftskostnader	6.066	3.507
Andre driftskostnader	29.692	26.815

Revisor	2023	2022
Lovpålagt revisjon	629	789
Andre attestasjonstjenester	75	76
Skatte- og avgiftsrådgivning	40	32
Andre tjenester utenfor revisjon	545	281
Sum godtgjørelse til valgt revisor inkl. merverdiavgift	1.290	1.177

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER MV.

Endringer i tapsavsetninger

Tabellene viser endringen i tapsavsetningen i 2023 fordelt på BM og PM for hhv. utlån målt til amortisert kost og FVOCI, ubenyttet kreditt og finansielle garantikontrakter.

Tapsavsetning utlån målt til amortisert kost				Tapsavsetning utlån målt til FVOCI				Sum amortisert kost og FVOCI
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
1.121	1.228	2.160	4.509	1.263	395	2.727	4.385	8.893
510	-510	0	0	123	-112	-10	0	0
-98	98	0	0	-70	132	-62	0	0
-11	0	11	0	0	0	0	0	0
-436	256	30	-150	-145	198	0	53	-97
363	105	1	468	589	131	0	719	1.187
-151	-336	-7	-495	-494	-151	-1.436	-2.081	-2.575
650	458	19	1.127	182	114	0	295	1.423
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.948	1.299	2.213	5.460	1.447	706	1.219	3.371	8.831
32	19	56	107	911	200	1.219	2.330	2.437
1.916	1.280	2.157	5.352	536	506	0	1.042	6.394
0	0	0	0	-1.447	0	0	-1.447	-1.447
1.948	1.299	2.213	5.460	0	706	1.219	1.925	7.385

Tapsavsetning ubenyttet kreditt				Tapsavsetning finansielle garantikontrakter				Sum ubenyttet kreditt og garantier
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
82	29	0	111	33	31	3	67	178
21	-21	0	0	5	-2	-3	0	0
-2	2	0	0	-3	3	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
-21	-3	0	-24	-4	8	0	4	-21
35	0	0	35	8	1	0	9	45
-13	-1	0	-14	-6	-6	0	-12	-26
19	2	0	20	16	4	0	20	41
0	0	0	0	0	0	0	0	0
120	8	0	128	48	40	0	88	216
19	0	0	19	0	0	0	0	19
102	8	0	109	48	40	0	88	197
-21	0	0	-21	0	0	0	0	-21
99	8	0	107	48	40	0	88	195

Tabellen viser endringen i tapsavsetninger i 2023 for utlån med betalingslettelse på grunn av betalingsvansker (forbearance), fordelt på BM og PM. Tallene inngår også i beregnede tap for alle utlån ovenfor.

Tapsavsetning utlån med betalingslettelse BM				Tapsavsetning utlån med betalingslettelse PM				Sum BM og PM
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
0	98	59	157	0	55	10	65	222
20	-20	0	0	7	-7	0	0	0
0	47	-47	0	0	10	-10	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
-20	15	2.106	2.101	-7	6	0	-1	2.101
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	-79	-11	-90	0	-24	0	-24	-114
0	37	0	37	0	-11	0	-11	25
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	99	2.106	2.205	0	29	0	29	2.234
0	0	2.106	2.106	0	10	0	10	2.116
0	99	0	99	0	18	0	18	117
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	99	2.106	2.205	0	29	0	29	2.234

Banken har ingen utestående kontraktmessige beløp for finansielle eiendeler som er nedskrevet i løpet av 2023 og som fremdeles er underlagt håndhevingsaktiviteter. Banken har 3,7 mill. kr. i utlån i steg 3 hvor det ikke er foretatt individuell nedskrivning grunnet verdien på sikkerhetsstillelsen.

Det samlede nivået på bankens tapsavsetninger har vært stabilt gjennom 2023. Banken har per 31.12.2023 tatt høyde for forverrede makroutsikter for bedriftsmarkedsporteføljen i 2024 og 2025. Bakgrunnen for dette er svake prognoser knyttet til investeringer i Fastlands-Norge samt høyere rentebelastning for bedriftene. Forventet makrosituasjon for personmarkedsporteføljen vurderes fortsatt til å være nøytral, hovedsakelig som følge av lav/moderat arbeidsledighet og økt lønnsvekst i årene fremover. Det er fortsatt høy usikkerhet knyttet til utsiktene for norsk økonomi. Makroforventninger og tapsmodell oppdateres løpende med utgangspunkt i SSBs konjunkturprognoser. Endrede makroforventninger har medført en økning i modellbaserte tap på 1,3 mill. kr. Konstatning av tap i 2023 som tidligere var nedskrevet medførte imidlertid at nivået på balanseførte tap ikke er vesentlig endret fra 2022.

Makroprognoser (SSB) og basisscenarioer i tapsmodellen 31.12

År	Arbeidsledighet (nivå)	Utlånsrente rammekreditter	BNP Fastlands-Norge	Boligprisvekst	Bruttoinvestering Fastlands-Norge	Vurdering forventet makroutvikling BM (basisscenario)	Vurdering forventet makroutvikling PM (basisscenario)
1	3,9	5,9	0,9	-2,2	-6,3	Negativ	Nøytral
2	4,1	5,4	1,7	-0,6	-0,5	Negativ	Nøytral
3	4,2	4,8	2,4	3,4	2,7	Nøytral	Nøytral
4+						Nøytral	Nøytral

Benyttede scenarier og tapsgrader 31.12

År	Tapgrad per scenario, BM			Tapgrad per scenario, PM			Sannsynlighet, scenarier		
	Basis	Negativt	Positivt	Basis	Negativt	Positivt	Basis	Negativt	Positivt
1	0,36 %	1,00 %	0,26 %	0,04 %	0,08 %	0,02 %	70 %	15 %	15 %
2	0,36 %	1,00 %	0,26 %	0,04 %	0,08 %	0,02 %	70 %	15 %	15 %
3	0,26 %	0,36 %	0,10 %	0,04 %	0,08 %	0,02 %	70 %	15 %	15 %
4+	0,26 %	0,36 %	0,10 %	0,04 %	0,08 %	0,02 %	70 %	15 %	15 %

Sensitivitet

Tapsgradmodellen som benyttes for beregning av forventet tap på engasjementene bygger på flere kritiske estimater, herunder tapsgrad, nedbetalingsprofil, forventet levetid og makroutvikling. Modellen og tapsestimatene er dermed sensitive for endringer i vurderinger og forutsetninger. Banken har derfor beregnet tapsestimater ved endringer i sentrale forutsetninger for å illustrere hvordan tapsestimatene påvirkes.

Endring	Konsekvens/endring i beregnet tap totalt	Endring %
Negativ makroforventning som basisscenario 5 kommende år	1.964.399	22 %
Nøytral makroforventning som basisscenario i 5 kommende år	-1.259.995	-14 %
Positiv makroforventning som basisscenario i 5 kommende år	-3.337.976	-37 %
Alvorlig nedgang som basisscenario i 5 kommende år	14.790.088	163 %

Endringer i brutto balanseført engasjement for utlån målt til amortisert kost

Tabellen viser endringen i brutto balanseført engasjement for utlån målt til amortisert kost i 2023 fordelt på BM og PM. Tabellen viser også årsaken til endringen i brutto balanseført verdi innenfor de ulike stegene i modellen.

Utlån målt til amortisert kost BM				Utlån målt til amortisert kost PM				Sum utlån målt til amortisert kost	
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt		
Brutto balanseført engasjement									
463.828	138.792	10.888	613.508	01.01.2023	84.878	33.726	55	118.659	732.167
63.306	-63.306	0	0	Overført til trinn 1	11.564	-11.564	0	0	0
-41.004	41.004	0	0	Overført til trinn 2	-1.594	1.594	0	0	0
-4.467	0	4.467	0	Overført til trinn 3	0	-5	5	0	0
-34.591	1.064	-926	-34.452	Netto endring øvrige lån	-10.367	-391	2	-10.756	-45.208
152.817	11.966	277	165.060	Nye utlån	14.325	3	0	14.328	179.388
-59.932	-37.295	-1.676	-98.904	Fraregnede utlån	-21.314	-9.025	0	-30.340	-129.243
Brutto balanseført engasjement									
539.957	92.225	13.030	645.212	31.12.2023	77.492	14.337	62	91.891	737.103

Endringer i brutto balanseført engasjement for utlån målt til FVOCI

Tabellen viser endringen i brutto balanseført engasjement for utlån målt til virkelig verdi over OCI (FVOCI) i 2023 fordelt på BM og PM. Tabellen viser også årsaken til endringen i brutto balanseført verdi innenfor de ulike stegene i modellen.

Utlån målt til FVOCI BM				Utlån målt til FVOCI PM				Sum utlån målt til FVOCI	
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt		
Brutto balanseført engasjement									
164.565	10.807	6.374	181.746	2.101.114	166.630	15.515	2.283.259		2.465.005
5.140	-4.545	-595	0	41.890	-39.435	-2.455	0		0
-19.120	23.797	-4.677	0	-58.889	67.185	-8.296	0		0
0	0	0	0	0	-110	110	0		0
-6.573	1.851	0	-4.722	-60.866	-11.228	-59	-72.152		-76.875
61.485	7.224	0	68.709	1.085.528	36.196	0	1.121.724		1.190.433
-56.093	-6.261	-1.102	-63.456	-868.403	-50.867	-3.698	-922.967		-986.423
Brutto balanseført engasjement									
149.404	32.872	0	182.277	2.240.373	168.372	1.118	2.409.863		2.592.140

Endringer i totalt garantert beløp

Tabellen viser endringen i totalt garantert beløp i 2023 fordelt på BM og PM og årsaken til endringen innenfor de ulike stegene i modellen.

Finansielle garantikontrakter BM				Finansielle garantikontrakter PM				Sum finansielle garantikontrakter	
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt		
Totalt garantert beløp per									
13.641	3.341	305	17.287	105	0	0	105		17.392
508	-203	-305	0	0	0	0	0		0
-1.350	1.350	0	0	0	0	0	0		0
0	0	0	0	0	0	0	0		0
-180	0	0	-180	0	0	0	0		-180
3.585	95	0	3.680	0	0	0	0		3.680
-2.710	-598	0	-3.308	0	0	0	0		-3.308
Totalt garantert beløp per									
13.494	3.985	0	17.480	105	0	0	105		17.585

Endringer i ubenyttet kreditt

Tabellen viser endringen i ubenyttet kreditt i 2023 fordelt på BM og PM og årsaken til endringen innenfor de ulike stegene i modellen.

Ubenyttet kreditt BM				Ubenyttet kreditt PM				Sum lånetilsagn	
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt		
Ubenyttet kreditt totalt per									
48.315	11.357	45	59.718	120.708	3.651	5	124.364		184.082
8.498	-8.493	-5	0	168	-168	0	0		0
-1.490	1.490	0	0	-1.530	1.535	-5	0		0
0	0	0	0	0	0	0	0		0
-7.041	-1.979	-16	-9.036	24.200	-187	0	24.013		14.977
17.305	123	0	17.427	42.788	0	0	42.788		60.215
-5.660	-82	0	-5.742	-25.434	-2.988	0	-28.423		-34.165
Ubenyttet kreditt totalt per									
59.927	2.416	24	62.368	160.900	1.843	0	162.742		225.110

Endringer i brutto balanseført engasjement for utlån med betalingslettelser

Tabellen viser endringen i brutto balanseført engasjement for utlån med betalingslettelser på grunn av betalingsvansker (forbearance) i 2023, fordelt på BM og PM. Tabellen viser også årsaken til endringen i brutto balanseført verdi innenfor de ulike stegene i modellen.

Utlån med betalingslettelser BM				Utlån med betalingslettelser PM				Sum utlån med betalingslettelser
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
Brutto balanseført engasjement								
0	10.599	5.780	16.379	0	31.035	5.778	36.813	53.192
1.973	-1.973	0	0	3.877	-3.877	0	0	0
0	4.677	-4.677	0	0	5.778	-5.778	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
-1.973	1.814	9.358	9.199	-3.877	4.525	0	648	9.847
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	-8.626	-1.102	-9.728	0	-14.210	0	-14.210	-23.938
Brutto balanseført engasjement								
0	6.491	9.358	15.849	0	23.251	0	23.251	39.101

Årets tapskostnad

Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	2023	2022
Periodens endring i modellbaserte tap	1.325	257
Periodens konstaterte tap	11	442
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	0	0
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivninger	0	0
Sum kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	1.336	698

NOTE 12 SKATTEKOSTNAD

	2023	2022
Midlertidige forskjeller som inngår i grunnlaget for utsatt skatt/skattefordel		
Driftsmidler	1.158	1.539
Gevinst- og tapskonto	515	654
Pensjonspremiefond	0	0
Verdipapirer	-294	-1.722
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balansen	1.379	470
Utsatt skatt/ (skattefordel) i regnskapet (25%)	345	118
Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt	2023	2022
Resultat før skattekostnad	50.217	39.610
Permanente forskjeller	-19.755	-14.515
Grunnlag for årets skattekostnad	30.462	25.095
Endring i forskjeller som inngår i grunnlag for utsatt skatt/skattefordel	520	3.216
Skattepliktig inntekt	30.982	28.311
Fordeling av skattekostnaden	2023	2022
Betalbar skatt (25% av grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet)	7.616	7.078
For lite / (for mye) avsatt i fjor	-1.677	-1.881
Sum betalbar skatt	5.939	5.197
Endring i utsatt skatt/skattefordel	227	-785
Skatt på utvidet resultat	-54	-19
Skattekostnad (25% av grunnlag for årets skattekostnad)	6.111	4.393
Avstemming av årets skattekostnad	2023	2022
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	50.217	39.610
Beregnet skatt 25%	12.554	9.903
Skattekostnad i resultatregnskapet	6.111	4.393
Differanse	-6.443	-5.510
Differansen består av følgende:		
25% av permanente forskjeller	4.939	-3.629
For lite / (for mye) avsatt i fjor	1.504	-1.881
Sum forklart differanse	6.443	-5.510
Betalbar skatt i balansen	2023	2022
Betalbar skatt i skattekostnaden	7.850	7.078
Formuesskatt	1.440	1.300
Betalbar skatt i balansen	9.290	8.378

NOTE 13 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

2023

Eiendeler	Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost	Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVTPL)	Finansielle eiendeler til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	SUM
Kontanter og kontantekvivalenter	83.033	-	-	83.033
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	192.127	-	-	192.127
Utlån til og fordringer på kunder	731.643	-	2.590.215	3.321.858
Rentebærende verdipapirer	-	177.619	-	177.619
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	-	171.829	-	171.829
Sum finansielle eiendeler	1.006.803	349.448	2.590.215	3.946.466

Gjeld	Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost	Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVTPL)	Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	SUM
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	81.463	-	-	81.463
Innskudd og andre innlån fra kunder	2.807.481	-	-	2.807.481
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	517.771	-	-	517.771
Sum finansielle forpliktelser	3.406.715	-	-	3.406.715

2022

Eiendeler	Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost	Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVTPL)	Finansielle eiendeler til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	SUM
Kontanter og kontantekvivalenter	79.743	-	-	79.743
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	178.723	-	-	178.723
Utlån til og fordringer på kunder	727.658	-	2.461.883	3.189.541
Rentebærende verdipapirer	-	179.729	-	179.729
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	-	155.530	-	155.530
Sum finansielle eiendeler	986.124	335.259	2.461.883	3.783.266

Gjeld	Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost	Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVTPL)	Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	SUM
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	82.163	-	-	82.163
Innskudd og andre innlån fra kunder	2.621.918	-	-	2.621.918
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	552.882	-	-	552.882
Sum finansielle forpliktelser	3.256.963	-	-	3.256.963

NOTE 14 FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

Banken benytter følgende verdsettelseshierarki ved beregning av virkelig verdi for finansielle instrumenter:

Nivå 1: Noterte priser i et aktivt marked for gjeldende eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2: Noterte priser i et aktivt marked for lignende eiendeler eller forpliktelser, eller annen verdsettelsesmetode hvor all vesentlig input er basert på observerbare markedsdata.

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som i hovedsak ikke er basert på observerbare markedsdata. Typiske metoder kan da være bruk av ulike multipler, kontantstrømsanalyser, sammenlignbare transaksjoner og lignende.

2023

Klassifisering av verddivurdering etter pålitelighet i benyttet informasjon	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansielle instrumenter
Utlån målt til FVOCI	0	0	2.595.440	2.595.440
Sertifikater og obligasjoner	0	132.451	0	132.451
Aksjer og egenkapitalbevis	5.669	0	188.103	193.772
Pengemarkedsfond	0	44.474	0	44.474
Eiendeler	5.669	176.925	2.783.543	2.966.137

2022

Klassifisering av verddivurdering etter pålitelighet i benyttet informasjon	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansielle instrumenter
Utlån målt til FVOCI	0	0	2.463.497	2.463.497
Sertifikater og obligasjoner	0	127.755	0	127.755
Aksjer og egenkapitalbevis	4.630	0	155.530	160.160
Pengemarkedsfond	0	51.518	0	51.518
Eiendeler	4.630	179.273	2.619.027	2.802.930

Sertifikater og obligasjoner (nivå 2)

Bankens sertifikater og obligasjoner måles på nivå 2 ved å bruke prising fra Nordic Bond Pricing (via TietoEvry), utledet av rentekurvene.

Aksjer (nivå 3)

Bankens strategiske aksjeposter, som Verd Boligkreditt AS, Brage Finans AS og Frende Forsikring med flere verdsettes på nivå 3. Banken har etter en samlet vurdering valgt å verdsette disse eierandelene ved å benytte P/B = 1,0. Mer konkret innebærer dette at bankens andel av egenkapitalen i de respektive selskaper danner grunnlag for kursfastsettelsen per aksje i bankens regnskap. Banken bruker de respektive selskaps forrige kvartalsregnskap som grunnlag for beregningene. Banken vil revurdere sin målemetode, dersom særlige forhold i de enkelte selskap skulle tilsi at verddivurderingsmetodene bør revurderes. Konkrete transaksjoner knyttet til aksjene i de respektive selskap vil også medføre en revurdering av bankens verdsettelsesmetode.

Utlån målt til FVOCI (nivå 3)

Utlån til kunder klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader verdsettes basert på pålydende saldo (inkl. påløpte renter) og forventet tap. Utlån uten vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinngregning verdsettes til pålydende saldo. Utlån med vesentlig økning i kredittrisiko etter førstegangsinngregning (trinn 2 og 3) verdsettes til saldo fratrukket beregnet tap over instrumentenes levetid.

Se også beskrivelse i Note 2: Regnskapsprinsipper.

NOTE 15 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

Balansepostene kontanter og kontantekvivalenter, utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak, utlån til og fordringer på kunder, innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak, innskudd fra og andre innlån fra kunder vil ha balanseført verdi tilnærmet lik virkelig verdi.

	2023		2022	
	Balanseført	Virkelig	Balanseført	Virkelig
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	517.771	518.251	552.882	553.151
Gjeld	517.771	518.251	552.882	553.151

Verdiene er beregnet med utgangspunkt i priser notert i aktive markeder der slik informasjon er tilgjengelig, interne modeller som beregner en teoretisk verdi når det ikke finnes aktive markeder, eller sammenligning mellom priser på instrumentene i porteføljen i forhold til siste tilgjengelige transaksjonspriser. Verdsettingen er gjort med utgangspunkt i de enkelte instrumentenes egenskaper og verdier på balansetidspunktet.

Slike verddivurderinger vil ikke alltid gi verdier som er i samsvar med markedets vurdering av de samme instrumenter. Avvik skyldes blant annet forskjellig oppfatning av markedsutsikter, markedsforhold, risikoforhold og avkastningskrav, samt avvik i tilgang på presis informasjon.

Banken innhenter markedspriser og kredittspreader fra Nordic Bond Pricing, og uavhengige meglere i større finansinstitusjoner for å beregne virkelig verdi.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer vurdert til amortisert kost er klassifisert som finansielle instrumenter i nivå 2.

NOTE 16 MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

Misligholdte engasjementer utgjør porteføljen i trinn 3 bestående av utlån til kunder, ubenyttede kredittrammer og garantier. Bankens misligholdsdefinisjon er i samsvar retningslinjer fra European Banking Authority om hvordan banker skal anvende misligholdsdefinisjon i kapitalkravsforordningen samt presiseringer i CRR/CRD IV-forskriften. Se note 2 - regnskapsprinsipper for utfyllende informasjon.

	2023	2022
Misligholdte engasjementer		
Misligholdte engasjementer over 90 dager	1.457	2.937
Øvrige misligholdte engasjementer	12.777	30.251
Sum misligholdte engasjementer (trinn 3)	14.234	33.187
Trinn 3 nedskrivninger	3.432	4.889
Netto misligholdte engasjementer	10.802	28.298
Avsetningsgrad misligholdte engasjementer	24,1 %	14,7 %
Sum misligholdte engasjementer i prosent av brutto engasjement	0,40 %	0,98 %
	2023	2022
Forfalte engasjementer i trinn 3 med modellbaserte nedskrivninger		
6-30 dager	0	0
31-90 dager	3.274	3.514
> 90 dager	389	421
Sum	3.663	3.935

Misligholdte engasjementer fordelt etter sikkerheter per 31.12.23

Type sikkerhet	Brutto engasjement	Nedskrivninger	Netto engasjement	Verdi av sikkerhet
Boligeiendom	1.610	0	1.609	1.610
Næringsseiendom og ubebygde tomter	11.551	2.157	9.394	11.551
Uten sikkerhet	1.073	1.275	-201	0
SUM	14.234	3.432	10.802	13.161

NOTE 17 AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS

2023

Spesifikasjon etter selskap	Balanseført verdi	Finansforetak	% eierandel	Antall andeler
Aksjer				
Agder Seed AS // Org. nr.: 928329178	660	X	0,48 %	660.000
Balder Betaling AS // Org.nr.: 918693009	7.549	X	0,86 %	246.239
Brage Finans AS // Org.nr.: 995610760	51.889	X	1,56 %	2.135.254
DNB ASA // Org.nr.: 981276957	3.173	X	0,00 %	15.000
DSS AS // Org.nr.: 917153949	5		11,11 %	1
Eiendomskreditt AS // Org.nr.: 979391285	4.666	X	0,50 %	26.924
Freunde Holding AS // Org.nr.: 991410325	21.483	X	0,58 %	39.282
Norne Securities // Org.nr.: 992881828	975	X	0,65 %	119.758
Spama AS // Org.nr.: 916148690	71		0,16 %	50
Verd Boligkreditt AS // Org.nr.: 994322427	77.193	X	5,13 %	71.754
Visa Inc.	208	X	0,11 %	25
Vn Norge AS // Org.nr.: 821083052	1.492	X	0,08 %	824.386.561 mill.
Diverse aksjer	25		-	-
Sum aksjer	169.389			
Egenkapitalbevis				
Kredittf. for Sparebanker // Org.nr.: 986918930	567	X	0,92 %	460
Skue Sparebank // Org.nr.: 837889812	433	X	0,09 %	1.900
Sparebanken Sør // Org.nr.: 937894538	1.440	X	0,02 %	10.000
Sum egenkapitalbevis	2.440			
Sum aksjer og egenkapitalbevis	171.829			

2022

Spesifikasjon etter selskap	Balanseført verdi	Finansforetak	% eierandel	Antall andeler
Aksjer				
Agder Seed AS // Org. nr.: 928329178	300	X	0,22 %	300.000
Balder Betaling AS // Org.nr.: 918693009	7.418	X	0,86 %	220.764
Brage Finans AS // Org.nr.: 995610760	42.000	X	1,56 %	2.135.254
DNB ASA // Org.nr.: 981276957	2.857	X	0,00 %	15.000
DSS AS // Org.nr.: 917153949	5		11,11 %	1
Eiendomskreditt AS // Org.nr.: 979391285	4.502	X	0,50 %	26.924
Freunde Holding AS // Org.nr.: 991410325	22.377	X	0,58 %	39.282
Norne Securities // Org.nr.: 992881828	450	X	0,64 %	117.095
Spama AS // Org.nr.: 916148690	66		0,16 %	50
Storebrand ASA ord. // Org.nr.: 916300484	52	X	0,00 %	822
Verd Boligkreditt AS // Org.nr.: 994322427	61.804	X	5,08 %	56.337
Visa Inc.	162	X	0,11 %	25
Vn Norge AS // Org.nr.: 821083052	1.492	X	0,08 %	824.386.561 mill.
Diverse aksjer	25		-	-
Sum aksjer	143.510			
Egenkapitalbevis				
Kredittf. for Sparebanker // Org.nr.: 986918930	542	X	0,92 %	460
Skue Sparebank // Org.nr.: 837889812	422	X	0,09 %	1.900
Sparebanken Sør // Org.nr.: 937894538	1.295	X	0,02 %	10.000
Sum egenkapitalbevis	2.259			
Sum aksjer og egenkapitalbevis	145.769			

NOTE 18 EIERINTERESSER I TILKNYTTETE SELSKAP

Pr. 31.12.2023 har banken eierinteresser i følgende tilknyttede selskap

Spesifikasjon etter selskap	Land	Eierandel	Res. Andel	Bokført verdi
EXBO Holding AS // Org.nr.: 919930241	Norge	33 %	3.187	21.887
Sum tilknyttede selskap				

Avstemming av balanseført verdi	31.12.2023	31.12.2022
Egenkapital 1.1	14.700	12.281
Resultat etter skatt	3.187	4.619
Utbytte	-	2.200
Kapitalforhøyelse	4.000	-
Balanseført verdi 31.12	21.887	14.700

Andel av resultat er estimert med utgangspunkt i regnskap pr. 30.11.2023 som er siste tilgjengelige regnskap på rapporteringstidspunktet.

NOTE 19 VARIGE DRIFTSMIDLER

	2023	2022
Anskaffelseskost 01.01	30.763	29.046
Tilgang i året	4.278	1.717
Avgang i året	0	0
Anskaffelseskost 31.12	35.041	30.763
Akkumulerte avskrivninger 01.01	-11.257	-9.982
Årets utrangeringer	0	0
Årets avskrivninger	-1.099	-1.275
Akkumulerte avskrivninger 31.12	-12.356	-11.257
Bokført verdi 31.12	22.685	19.506
Økonomisk levetid	3 år	3 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet brukstid. Avskrivbare eiendommer avskrives over 10 - 50 år, Inventar etc. avskrives over 0 - 10 år og IT-utstyr over 3 år. Bankens varige driftsmidler består av bankbygg, inventar og kontormaskiner. Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger over sine driftsmidler.

	Avskr. % (LNB)	Anskaffelseskost 01.01.23	Tilgang i året	Anskaffelseskost 31.12.23	Akk. avskrivning 01.01.23	Årets avskrivning	Bokført verdi 31.12.23
Fossella 7	1,0	500	-	500	-286	-58	156
Hovden Blå	1,0	5.753	-	5.753	-230	-58	5.466
Vestregate 6	1,0	5.157	-	5.157	-416	-52	4.689
ANDRE BYGG		11.410	-	11.410	-933	-168	10.310
Automater - minibanker	20,0	1.000	-	1.000	-875	-125	-
AUTOMATER		1.000	-	1.000	-875	-125	-
Bankbygg	1,0	6.719	-	6.719	-2.437	-67	-
BANKBYGG		6.719	-	6.719	-2.437	-67	4.215
Tekniskeinstallasjoner	10,0	3.188	214	3.402	-2.838	-454	110
Ladestasjon el bil	10,0	24	-	24	-5	-2	17
Alarmsystem	10,0	143	-	143	-32	-14	97
FASTE INSTALLASJONER		3.356	214	3.570	-2.876	-470	224
Inventar	10,0	3.192	-	3.192	-3.094	-98	0
INVENTAR		3.192	-	3.192	-3.094	-98	0
Maskiner	20,0	841	-	841	-793	-48	0
Minolta kopimaskin	33,3	38	-	38	-4	-13	21
MASKINER		879	-	879	-794	-61	24
Tomt	-	14	-	14	-	-	14
TOMTER		14	-	14	-	-	14
Volkswagen 2020	25,0	414	-	414	-233	-103	78
Reklame på bil	25,0	28	-	28	-15	-7	6
TRANSPORTMIDLER		441	-	441	-248	-110	83
Interimskonto anlegg		3.751	4.064	7.815	-	-	7.815
Interimskonto anlegg		3.751	4.064	7.815	-	-	7.815
SUM		30.763	4.278	35.041	-11.257	-1.099	22.685

NOTE 20 INNSKUDD FRA KUNDER

Innskudd fordelt etter næringer	2023	2022
Personkunder	2.070.785	1.940.999
Jordbruk og tilknyttede tjenester	12.269	12.314
Skogbruk og tilknyttede tjenester	5.053	3.611
Fiske og fangst	3.037	466
Bergverksdrift og -utvinning mv.	9.425	11.253
Industri	25.940	31.141
Bygging av skip og båter	5.196	5.076
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	9.016	20.108
Utvikling av byggeprosjekter	18.384	15.677
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	88.622	80.477
Varehandel, reparasjon av motorvogner	56.652	52.468
Transport ellers og lagring	64.031	29.994
Utenriks sjøfart og rørtransport	2.365	2.278
Overnattings- og serveringsvirksomhet	16.892	12.221
Informasjon og kommunikasjon	9.525	10.725
Faglig tjenesteyting	110.226	87.947
Omsetning og drift av fast eiendom	123.299	130.612
Forretningsmessig tjenesteyting	49.888	55.338
Tjenesteytende næringer ellers	126.626	119.215
Sum kunder, hovedstol	2.807.232	2.621.918
Periodiserte renter	249	0
Innskudd fra kunder	2.807.481	2.621.918

Innskudd fordelt etter geografi	2023	2022
Lillesand	1.950.249	1.832.879
Nabokommuner	337.242	300.592
Landet for øvrig	462.732	430.388
Utlandet	57.008	58.059
Sum kunder, hovedstol	2.807.232	2.621.918
Periodiserte renter	249	0
Innskudd fra kunder	2.807.481	2.621.918

NOTE 21 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

	2023	2022
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	515.000	550.000
- Egne ikke-amortiserte obligasjoner, nominell verdi	0	0
Påløpte renter	3.017	3.051
Over-/underkurs	-246	-169
Sum obligasjonsgjeld	517.771	552.882
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	517.771	552.882

Banken emitterer verdipapirer for å finansiere bankens virksomhet.

Utstedte lån 31.12

ISIN	Kortnavn	Valuta	Nominell	Løpetid	Rente
NO0010886450	Lillesands Spb 20/25 FRN	NOK	50.000	23.06.20-23.06.25	3 mnd. NIBOR + 1,01 %
NO0010893068	Lillesands Spb 20/25 FRN	NOK	100.000	09.09.20-09.09.25	3 mnd. NIBOR + 0,81 %
NO0010925050	Lillesands Spb 21/24 FRN	NOK	65.000	08.02.21-08.03.24	3 mnd. NIBOR + 0,46 %
NO0010925068	Lillesands Spb 21/26 FRN	NOK	100.000	08.02.21-09.02.26	3 mnd. NIBOR + 0,61 %
NO0013077610	Lillesands Spb 23/26 FRN	NOK	100.000	27.11.23-27.11.26	3 mnd. NIBOR + 1,00 %
NO0012838202	Lillesands Spb 23/28 FRN	NOK	100.000	09.02.23-09.02.28	3 mnd. NIBOR + 1,28 %

Årets endringer i verdipapirgjeld

	2023	2022
Balanse 1.1.	552.882	612.850
Innbetaling ved utstedelse/salg av egne obligasjoner	199.825	0
Utbetaling ved forfall -/tilbakebetaling	-236.428	-59.968
Utbetaling av renter	-20.426	-11.692
Endring i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-57.029	-71.660
Rentekostnader	21.918	11.692
Balanse 31.12.	517.771	552.882

Avstemming av inngående og utgående balanse av finansielle forpliktelser som følge av finansieringsaktiviteter, inkludert endringer som følge av kontantstrømmer.

NOTE 22 ANNEN GJELD OG AVSETNINGER

	2023	2022
Skyldig off. avgifter	2.009	1.702
Leverandørgjeld	3.556	1.475
Periodiseringer	8.288	7.548
Avsatt kundeutbytte	11.189	9.000
Vedtatt, ikke utbetalte gaver	3.375	3.375
Annen gjeld	40	-
Annen gjeld	28.457	23.100
	2023	2022
Betalbar skatt	7.850	7.467
Formueskatt	1.440	2.037
Utsatt skatt	345	118
Avsetning garantier og ubenyttede rammekreditter	195	159
Øvrige poster	- 11	108
Avsetninger	9.819	9.889

NOTE 23 FINANSIELLE GARANTIER OG PANTSETTELSE MV.

	2023	2022
Garantier		
Betalingsgarantier	2.972	3.152
Kontraktsgarantier	9.544	8.750
Lånegarantier	1.800	1.800
Skattegarantier	60	60
Andre garantier	3.208	3.630
Sum garantiansvar	17.584	17.392
Pantsettelser		
Pantsatte verdipapirer Norges Bank, markedspris	116.030	30.662
Sum pantsettelser	116.030	30.662

Lillesands Sparebank har avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til Verd Boligkreditt AS (Verd) som eies av 18 frittstående sparebanker. I henhold til inngått forvaltningsavtale med Verd står de enkelte sparebankene for forvaltning av utlånene og opprettholder også kundekontakten. Bankene mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltningen av lånene.

Banken har vurdert de regnskapsmessige konsekvensene slik at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført, og det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til Verd tilsvarer bokført verdi av hovedstol inkl. påløpte renter og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet.

Eierbankene innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis Verd får tap på overtatte lån har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført.

Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene, kan Verd overføre forvaltningsansvaret til en eller flere øvrige eierbanker, og retten til provisjon vil falle bort. Videre har banken en opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser. Bankens eierandel i Verd er 5,07 %.

Verd Boligkreditt AS

Verd Boligkreditt AS har konsesjon som kredittforetak med rett til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), og erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor gjeldende regelverk. Verd Boligkreditt AS har en rating fra Scope Ratings på AAA med "stable outlook" fra desember 2023.

Lån solgt til Verd er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av dokumentert verdi på bolig. Solgte lån er juridisk eid av Verd, og Lillesands Sparebank har ingen rett til bruk av lånene, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevet verdi.

Eierbankene forestår forvaltningen av de solgte utlånene og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i Verd.

Totalt er det fraregnet boliglån til Verd for 1224,6 mill. kr. ved utgangen av regnskapsåret. Mottatt vederlag for lån overført fra banken til Verd tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi ved utgangen av 2023 og 2022. Banken plikter imidlertid å finansiere 10 % av det lånevolumet banken har overført Verd, og pr 31.12.23 utgjør denne finansieringen 116,4 mill. kr. Beløpet inngår i balanseposten Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til amortisert kost. Lånene som er overført til Verd er svært godt sikret og har en svært lav tapssannsynlighet. Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i Verd Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at Verd Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl. krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå.

NOTE 24 RISIKOSTYRING OG KAPITALDEKNING

Risiko er et sentralt tema ved å drive bankvirksomhet, og risikostyring og internkontroll er grunnleggende for den daglige drift av banken og styrets oppfølging. Bankens risikostyring og internkontroll skal bidra til at bankens risiko styres på en måte som understøtter bankens strategiske målsetninger, og skal bidra til å sikre bankens langsiktige verdiskapning. De overordnede rammer for bankens risikoeksponering og styring vurderes og fastsettes årlig gjennom bankens styrende dokumenter. Banken har en kontinuerlig prosess for å videreutvikle og forbedre bankens risikostyring.

Styret har vedtatt prinsipper for banken sin risikostyring gjennom ulike styringsdokument. Disse følges opp gjennom regelmessig internkontroll og resultatene rapporteres til styret. Dokumentene og risikoanalysene blir oppdatert kvartalsvis, og skal dekke alle vesentlige aktiviteter. Disse er en viktig del av bankens kvalitetssikringssystem.

Kapitalkravsregelverket under Basel-regelverket er et tredelt system inndelt i såkalte pilarer. Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning, mens Pilar 2 omhandler bankens vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging. Pilar 3 omhandler bankens krav til offentliggjøring av finansiell informasjon.

Pilar 1 – minimumskrav til ansvarlig kapital

Minstekravet omfatter krav til sammensetning av ansvarlig kapital, krav til beregningsgrunnlaget for kredittrisiko samt eksplisitte kapitalkrav for operasjonell risiko, motpartsrisiko og markedsrisiko. Banken benytter standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittrisiko, og basismetoden for beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko. Banken har ingen handelsportefølje eller eksponering som medfører at banken p.t. omfattes av kapitalkravet for markedsrisiko.

Kredittrisiko er den vesentligste risikoen banken håndterer. Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å overholde sine forpliktelser, og at stilte sikkerheter ikke dekker utestående fordringer. Etter pilar 1 deles disse inn i engasjementskategorier og utfra engasjementsbeløp, type sikkerhet/-beløp og status på engasjement/motpart beregnes kapitalkravet utfra standard risikovekter.

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Bankens operasjonelle risiko oppstår som følge av systemfeil eller kontrollfeil som medfører at ledelsen hindres i å overvåke eller kontrollere de øvrige risikoer eller at den normale transaksjonsbehandlingen hindres. Videre er dette risiko for feil økonomisk rapportering som kan gi feilaktig beslutningsgrunnlag både internt og eksternt. Banken beregner operasjonell risiko etter basismetoden. Denne legger til grunn et kapitalkrav på 15 % av siste tre års gjennomsnittlige inntekter.

Bankens har p.t. ingen derivater med kreditteksponering som omfattes av kapitalkravet for motpartsrisiko i pilar 1.

Det avsettes kapital for markedsrisiko i bankporteføljen under Pilar 2.

Pilar 2 – vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 er basert på at bankens styre minimum årlig skal gjennomføre en intern prosess (ICAAP) for å vurdere om det er samsvar mellom risikonivå og bankens kapitalbehov. I tillegg gjennomfører Finanstilsynet egne vurdering av bankers risikoer, kapitalbehov og likviditetsbehov (SREP). Kapitalbehovet under pilar 2 skal dekke risikoer som ikke, eller bare delvis, er dekket i Pilar 1. Kapital som benyttes for å oppfylle det risikovektede kapitalbehovet skal bestå av minimum 56,25 % ren kjernekapital, og 75 % kjernekapital. Det skal utarbeides en strategi og kapitalplan for å opprettholde bankens soliditet og hvordan banken har til hensikt å tilpasse sitt kapitalnivå fremover. Finanstilsynet vedtar hvilket pilar 2-krav som skal gjelde for den enkelte bank basert på SREP. Finanstilsynet har hittil ikke vedtatt pilar 2-krav for Lillesands Sparebank, og bankens egne vurderinger ligger til grunn for sammenlagt kapitalkrav. Bankens ICAAP gjennomgås og bekreftes av eksterne revisor. Banken har beregnet sitt pilar 2-krav til å utgjøre til 2,7 % for morbank og 2,4 % ved konsolidering av Verd Boligkreditt og Brage Finans.

Bankens egenvurderte sammenlagte konsoliderte krav til ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning var dermed henholdsvis 15,4 %, 17,3 % og 19,9 % ved utgangen av 2023. Banken oppfylder disse kravene med god margin. Bankene egenkapital består i sin helhet av ren kjernekapital, og kapitaldekningsprosenten for morbank vil derfor være lik for de ulike kravene. Styret har fastsatt at bankens ansvarlige kapitaldekning skal utgjøre minimum 22,0 % for banken på solonivå og 21,4 % konsolidert på konsolidert nivå (kapitalmål).

Kapitalmålet skal ta hensyn til bankens kapitalbehov i et fremadskuende perspektiv, bankens forretningsmodell, fleksibilitet og stresstestresultater. Det legges både kvalitative og kvantitative faktorer til grunn for denne vurderingen, herunder en stresstest som viser hvordan banken kan opprettholde normal aktivitet i en periode der banken har tap på flere av sine forretningsområder. Bankens lønnsomhet gjennom forretningsmodellen og solide balanse gir god evne til å absorbere tap. Utlånsporteføljen har relativt kort gjennomsnittlig levetid og det gir banken stor fleksibilitet i styring av balansen og eksponering. Konsolidert uvektet kjernekapitalandelen er på 9,9 %, noe som representerer en reell evne til å absorbere tap. Banken gjennomfører flere stresstester knyttet til et alvorlig økonomisk tilbakeslag, hvor banken simulerer effekten av vesentlige tap. Stresstestene viser at banken har effektive tiltak for å redusere eksponeringen under et kraftig tilbakeslag i økonomien.

God tapsabsorberende evne gjennom lønnsomhet, fleksibilitet i styring av balansen på grunn av korte levetider, og en høy uvektet kapitaldekning sammen med resultatene av stresstester underbygger styrets kapitalmål for ren kjernekapital.

Pilar 3 – krav til offentliggjøring av finansiell informasjon

Pilar 3 bidrar til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av finansiell informasjon for å bidra til at ulike markedsaktører kan vurdere bankens risikonivå, bankens styring og kontroll med risikoene samt bankens kapitalisering. Banken offentliggjør beregningen av kapitalkravet, herunder spesifikasjon av kapitalkrav, risikovektet beregningsgrunnlag og ansvarlig kapital, samt gir en redegjørelse for styring og kontroll. Metoder banken bruker for å vurdere kapitalbehovet og rutiner for kontroll og styring av de ulike risikoer beskrives. Pilar 3-rapporten er tilgjengelig på bankens hjemmeside.

Ledelsesmessig styring

Alle risikoområder blir regelmessig gjennomgått av bankens styre, som fastsetter risikorammer ut fra bankens risikotoleranse og risikokapasitet. Styret mottar månedlig og kvartalsvis rapporter fra administrasjonen vedrørende overholdelse av regulatoriske krav og interne rammer.

Banken har en risikokontrollfunksjon som skal sikre at alle vesentlige risikoer i banken er identifisert, målt og rapportert av de relevante organisatoriske enhetene. Styret vurderer at bankens risikokontrollfunksjon er tilpasset bankens størrelse og virksomhet på en god måte og at funksjonen har tilstrekkelig kapasitet og rett kompetanse.

Kapitaldekning

Tabellene nedenfor viser egenkapital, risikovektet beregningsgrunnlag samt kapitaldekning og kapitalkrav.

	Morbank		Konsolidert	
	2023	2022	2023	2022
Egenkapital				
Bankens fond 31.12	488.776	461.299	487.764	461.299
Gavefond 31.12	17.173	17.561	17.173	17.561
Fond for vurderingsforskjeller	45.396	45.757	46.409	45.757
Aksjekapital	0	0	78.582	62.958
Overkursfond	0	0	25.971	23.060
Annen egenkapital	0	0	24.198	18.032
Sum bokført egenkapital	551.345	524.618	680.096	628.667
Fratrekk for forsvarlig verdsettelse	-2.942	-2.805	-3.093	-2.876
Fratrekk for beholdninger av ansvarlig kapital i finansiell sektor	-119.471	-101.034	-7.549	-7.418
Fratrekk for immaterielle eiendeler	0	0	-823	-772
Fratrekk egne beholdninger av ren kjernekapital	0	0	-129.082	-103.805
Sum ren kjernekapital	428.933	420.779	539.549	513.798
Fondsobligasjoner	0	0	10.870	8.772
Fratrekk egne beholdninger av fondsobligasjoner	0	0	0	0
Sum kjernekapital	428.933	420.779	550.419	522.570
Ansvarlig lånekapital	0	0	14.265	14.030
Fratrekk egne beholdninger av ansvarlig lånekapital	0	0	0	-5.047
Sum ansvarlig kapital	428.933	420.779	564.685	531.553
Risikovektet beregningsgrunnlag	2023	2022	2023	2022
Lokale og regionale myndigheter	5.222	6.414	9.417	8.858
Offentlige foretak	1.999	0	2.009	6
Institusjoner	38.862	36.290	27.371	27.933
Foretak	12.284	17.563	150.089	134.416
Massemarkedsengasjementer	255.277	253.485	383.533	370.852
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	1.227.037	1.142.480	1.652.428	1.448.367
Forfalte engasjementer	10.926	28.304	15.100	30.003
Høyrisikoengasjementer	31.007	47.642	31.007	47.642
Obligasjoner med fortrinnsrett	5.419	5.523	16.472	9.925
Andeler i verdipapirfond	15.179	13.667	15.269	13.753
Egenkapitalposisjoner	76.042	88.689	60.008	74.071
Øvrige engasjementer	32.485	27.277	34.944	29.295
Sum kredittrisiko etter standardmetoden	1.711.741	1.667.333	2.397.646	2.195.119
Operasjonell risiko	171.833	145.145	195.080	166.361
Sum risikovektet beregningsgrunnlag	1.883.573	1.812.478	2.592.726	2.361.480
Kapitaldekning	2023	2022	2023	2022
Kapitaldekning	22,77 %	23,22 %	21,78 %	22,51 %
- herunder kjernekapitaldekning	22,77 %	23,22 %	21,23 %	22,13 %
- herunder ren kjernekapitaldekning	22,77 %	23,22 %	20,81 %	21,76 %
Uvektet kjernekapitaldekning	10,92 %	11,21 %	9,86 %	10,54 %

Kapitalkrav	2023
Minstekrav til kjernekapital	4,50 %
Bevaringsbuffer	2,50 %
Systemrisikobuffer	4,50 %
Motsyklisk kapitalbuffer	2,50 %
Krav til ren kjernekapitaldekning	14,00 %
Krav til kjernekapitaldekning	15,50 %
Krav til kapitaldekning	17,50 %
Bankens vurdering av pilar 2-krav uten konsolidering	2,70 %
Bankens vurdering av pilar 2-krav med konsolidering	2,40 %

NOTE 25 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å overholde sine forpliktelser, og at stilte sikkerheter ikke dekker utestående fordringer. Bankens kredittrisiko påvirkes av den generelle økonomiske utviklingen og bankens håndverk ved innvilgelse og oppfølging av engasjementer. Banken skal ha en lav til moderat risikoprofil i sin kredittgivning. Kreditteffektiviteten skal innrettes slik at den samsvarer med og bidrar til en bærekraftig utvikling.

Styring av kredittrisiko

Banken betjener personkunder, små og mellomstore bedrifter, primærnæringer, organisasjoner samt offentlig virksomhet i Lillesand kommune med naturlige geografiske grenseområder i nabokommunene. Personkundemarkedet og mindre lokale bedrifter er bankens primære satsningsområder, og banken har kun et begrenset antall store enkeltengasjementer.

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter og bevilgningsreglement. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy, og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til adm. banksjef. Adm. banksjef kan delegerer fullmakter. De delegererte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko. Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er den viktigste forutsetning for at bankens skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er kredittsjefens ansvar å sørge for at medarbeidere innen kredittområdet innehar den nødvendige kompetanse på kredittområdet.

Banken har en lav til middels risikoprofil i sin kredittgivning og prioriterer sikkerhet fremfor fortjeneste. Dette innebærer at lån hovedsakelig prises etter produktavhengige standardpriser. Prising av lån vurderes skal likevel ut fra bankens krav til inntjening, underliggende risiko og den kapitalen banken må stille for engasjementet. Styret mottar månedlige og kvartalsvise rapporter om bankens kreditteksponeringer. Utlånene er fordelt på en slik måte at bransjerisiko anses som moderat. I henhold til misligholds- og risikoklassifiseringsrapporter har banken kun en moderat risiko for tapsføringer av vesentlig betydning på sine engasjementer. 75 % av bankens utlån er til husholdninger, og boliglån vil fortsatt være hovedproduktet i bankens utlånsportefølje.

Som grunnlag for analyse og overvåking av kvaliteten i kredittporteføljen blir alle engasjement risikoklassifisert. Ved innvilgelse av lån legges det stor vekt på kundens tilbakebetalingsevne, adferd, samt stilt sikkerhet. Banken har også utviklet en scoremodell for å avdekke ESG-risiko knyttet til eksisterende og nye bedriftsmarkeds kunder. Formålet med modellen er sikre at klimarisiko og andre bærekraftsrisikoer i bedriftsmarkedsporteføljen er begrenset til et forsvarlig nivå. I personmarkedet legger banken til rette for klimasmart adferd ved å tilby grønne boliglån.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret mottar fortløpende analyse og oversikt over beholdning på alle foretatte nye investeringer.

Risikoklassifiseringssystem

Det beregnes en misligholdssannsynlighet neste 12 måneder for den enkelte kunde basert på kjente data. For næringsengasjementer er dette regnskap og betalingshistorikk m.m. For privatpersoner er det betalingshistorikk, innskudd og utlån m.m.

Hele porteføljen klassifiseres månedlig og kundene gis en risikoklasse fra A-K, hvor A er best. Risikoklasse K består av lån som er misligholdt over 90 dager, lån med individuelle nedskrivninger og lån til selskaper/personer som er gått konkurs. Systemet muliggjør en overvåking av risikoutviklingen i utlånsporteføljen.

Modellene er også integrert i bankens saksgangssystem, og er en del av kredittvurderingen av kunder.

Sikkerhetsdekning er ikke hensyntatt i risikoklassifiseringen banken benytter.

Risikogruppe	Risikoklasse	Sannsynlighet for mislighold
Lav risiko	A-D	0,00 % - 0,75 %
Middels risiko	E-G	0,75 % - 3,00 %
Høy risiko	H-J	3,00 % og høyere
Problemengasjement	K	

Under følger oppstilling av bankens kredittengasjementer fordelt etter risikoklasser. Tabellene viser også maksimal kreditteksponering samt fordeling av sertifikater og obligasjoner etter debitorkategori. Se også note 24 vedrørende kapitalbehov for bankens kredittrisiko.

Utlån til kunder fordelt etter risikoklasser	Trinn 1		Trinn 2		Trinn 3		Totalt	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Lav risiko	2.404.221	2.307.380	103.993	115.705	0	6.999	2.508.214	2.430.084
Middels risiko	554.605	461.449	132.611	184.716	0	6.669	687.216	652.835
Høy risiko	48.400	45.555	71.203	49.533	14.210	19.163	133.813	114.252
Brutto balanseført verdi	3.007.226	2.814.385	307.807	349.955	14.210	32.832	3.329.243	3.197.171
Tapsavsetninger	1.948	1.121	2.005	1.623	3.432	4.886	7.385	7.631
Utlån til kunder	3.005.278	2.813.264	305.802	348.331	10.778	27.946	3.321.858	3.189.541

Ubenyttet kreditt fordelt etter risikoklasse	Trinn 1		Trinn 2		Trinn 3		Totalt	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Lav risiko	190.669	147.719	1.185	2.996	0	5	191.855	150.720
Middels risiko	28.765	18.623	1.925	10.681	0	5	30.691	29.309
Høy risiko	1.392	2.682	1.148	1.331	24	40	2.564	4.053
SUM	220.827	169.024	4.259	15.008	24	50	225.110	184.082
Tapsavsetninger	99	64	8	29	0	0	107	93

Finansielle garantier fordelt etter risikoklasse	Trinn 1		Trinn 2		Trinn 3		Totalt	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Lav risiko	12.229	9.201	250	0	0	305	12.479	9.506
Middels risiko	974	2.351	2.300	1.858	0	0	3.274	4.209
Høy risiko	397	2.194	1.435	1.483	0	0	1.832	3.677
SUM	13.599	13.746	3.985	3.341	0	305	17.585	17.392
Tapsavsetninger	48	33	40	31	0	3	88	67

Kredittengasjementer fordelt på geografiske områder	Utlån		Ubenyttet kreditt		Garantier	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Lillesand	2.186.250	2.183.494	180.058	139.673	17.465	17.272
Nabokommuner	543.634	488.089	13.154	16.510	120	120
Landet for øvrig	587.791	515.277	31.844	27.825	0	0
Utlandet	11.567	10.311	54	75	0	0
Brutto balanseført verdi	3.329.243	3.197.171	225.110	184.082	17.585	17.392
Nedskrivninger	7.385	7.631	107	93	88	67
Sum kunder	3.321.858	3.189.541	225.003	183.989	17.497	17.326
Kredittinstitusjoner	192.127	178.723				
Sum kunder og kredittinstitusjoner	3.513.985	3.368.264				

Kredittengasjementer fordelt på næring/ sektor	Utlån		Ubenyttet kreditt		Garantier	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Personkunder	2.499.335	2.400.495	162.742	124.364	105	105
Jordbruk og tilknyttede tjenester	31.176	28.227	3.594	4.541	75	75
Skogbruk og tilknyttede tjenester	6.367	5.349	524	367	98	98
Fiske og fangst	2	5	298	295	0	0
Bergverksdrift og -utvinning mv.	0	0	0	0	100	100
Industri	6.355	11.495	4.753	5.164	60	60
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	5.413	1.816	3.249	3.658	733	733
Utvikling av byggeprosjekter	46.531	43.480	0	0	29	1.106
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	151.068	138.618	17.038	22.262	5.578	5.382
Varehandel, reparasjon av motorvogner	28.851	37.506	4.227	4.779	3.063	3.467
Transport ellers og lagring	16.357	11.372	82	2.231	1.670	2.102
Overnattings- og serveringsvirksomhet	38.326	3.617	2.300	2.515	70	0
Informasjon og kommunikasjon	11.325	14.933	610	1.130	0	0
Faglig tjenesteyting	32.188	30.140	2.774	1.788	1.688	46
Omsetning og drift av fast eiendom	369.698	406.659	12.450	5.981	3.832	3.730
Forretningsmessig tjenesteyting	23.717	21.671	3.070	3.208	338	243
Tjenesteytende næringer ellers	62.534	41.789	7.396	1.799	145	145
Brutto balanseført verdi	3.329.243	3.197.171	225.110	184.082	17.585	17.392
Nedskrivninger	7.385	7.631	107	93	88	67
Sum kunder	3.321.858	3.189.541	225.003	183.989	17.497	17.326
Kredittinstitusjoner	192.127	178.723				
Sum kunder og kredittinstitusjoner	3.513.985	3.368.264				

Sertifikater og obligasjoner: klassifisering av utsteder etter sektor	2023	2022
Stat/statsgarantert	24.241	35.482
Fylke/fylkesgarantert	25.999	12.000
Kommune	28.016	20.001
Kredittforetak	0	5.047
OMF	54.194	55.226
Sertifikater og obligasjoner	132.451	127.755

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan være i form av fysisk sikkerhet, garantier, kontantdepot eller avtale om motregning osv. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, eksempelvis bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Det tas videre hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, for eksempel konsesjonsbetingelser eller servitutter.

Generelt kreves det sikkerhet for alle typer utlån, med unntak av mindre kontokreditter. Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes hovedsakelig pant i bolig- og fritidseiendom.

Brutto balanseført verdi	2023	2022
Utlån sikret med pant i boligeiendom	2.903.822	2.766.425
Utlån sikret med pant i næringseiendom	405.797	403.529
Utlån sikret med annet pant	17.161	16.812
Utlån uten sikkerhet	2.463	10.405
SUM	3.329.243	3.197.171

NOTE 26 RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstid.

Banken har ved årsskiftet 173,5 mill. kr i fastrenteinnskudd fra kunder med en gjenværende bindingstid på inntil tolv måneder og 72,9 mill. kr i fastrentelån fra kunder med en gjenværende bindingstid på inntil 5 år.

Renteendring i markedet vil påvirke bankens rentemargin positivt ved stigende rente og negativt ved fallende rente. I en normal markedssituasjon vil renteendring likevel ikke påvirke rentemarginen i stor grad, ettersom banken i det alt vesentlige vil kunne foreta parallelle skift i rentenivået på innskudd og utlån.

Bankens obligasjonslån løper med flytende NIBOR-baserte 3 måneders renteaftaler, som gir en begrenset renterisiko.

Renterisikoen på bankens obligasjonsbeholdning gjenspeiler beholdningens gjenværende løpetid og tidspunkt for neste renteendring. Det meste av bankens verdipapirbeholdning har flytende rente og dette medfører normalt lav renterisiko. Renterisiko på obligasjonsbeholdningen følges regelmessig opp av styret.

Renterisiko i bankboken måles og rapporteres kvartalsvis gjennom beregning av effekten ved en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 2 prosentpoeng. Effekten i 2023 utgjør 2,2 mill. kr mot 0,9 mill. kr i 2022. Endringen skyldes hovedsakelig endrede varslingsfrister i ny finansavtalelov.

Tidspunkt fram til avtalt/sannsynlig endring av rentebetingelser pr 31.12.2023	Uten rente eksponering	Inntil 1 mnd	1 - 3 mnd	3mnd - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter	9.314	73.719					83.033
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		192.128					192.128
Utlån til og fordringer på kunder	-8.837		3.257.808		72.887		3.321.858
Rentebærende verdipapirer	692	176.927					177.619
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	171.829						171.829
Eierinteresser i tilkn.slesk. og fk virk.	21.887						21.887
Andre eiendeler uten renteksponering	27.982						27.982
Sum eiendeler	222.867	442.774	3.257.808	-	72.887	0	3.996.336
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		767	80.696				81.463
Innskudd og andre innlån fra kunder	249	1.563.862	1.069.904	173.466			2.807.481
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.771		515.000				517.771
Øvrig gjeld	38.276						38.276
Sum gjeld	41.296	1.564.629	1.665.600	173.466	-	-	3.444.991
Egenkapital	551.345						551.345
Nettosum alle poster	-732.916	1.121.855	-1.592.208	173.466	-72.887	0	0

Poster utenom balansen

Garantiansvar				17.585			17.585
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter		209.140					209.140

Tidspunkt fram til avtalt/sannsynlig endring av rentebetingelser pr 31.12.2022	Uten rente eksponering	Inntil 1 mnd	1 - 3 mnd	3mnd - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Sum
Konter og kontantekvivalenter	8.325	71.419					79.744
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		178.723					178.723
Utlån til og fordringer på kunder	-7.706		3.109.244		88.003		3.189.541
Rentebærende verdipapirer	456	179.273					179.729
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	160.470						160.470
Andre eiendeler uten renteksponering	26.365						26.365
Sum eiendeler	187.910	429.415	3.109.244	-	88.003	0	3.814.572
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		1.652	80.511				82.163
Innskudd og andre innlån fra kunder		1.577.129	990.435	54.354			2.621.918
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.883		550.000				552.883
Øvrig gjeld	32.990						32.990
Sum gjeld	24.748	1.680.405	1.536.625	9.064	-	-	3.289.954
Egenkapital	524.618						524.618
Nettosum alle poster	-687.780	1.250.990	-1.487.901	9.064	-88.003	0	0

Poster utenom balansen

Garantiansvar				17.392			17.392
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter		173.564					173.564

Restløpetid eiendeler og gjeld viser gjenværende løpetid på rentebærende eiendels- og gjeldsposter inkludert påløpte renter.

NOTE 27 VALUTARISIKO

Valutarisiko er risikoen for at bankens beholdning av og forpliktelse i andre valutaer skal medføre tap som følge av endringer i valutakurser.

Banken har ingen balanseposter i valuta. Banken har imidlertid stilt garanti for et beskjedent antall valutalån, men garantiene er stilt i norske kroner slik at vi ikke har valutarisiko. Valutabeholdningen i kassene omregnes til NOK etter offisielle midtkurser.

NOTE 28 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker drastisk.

Styring av likviditetsrisiko

Lillesands Sparebank har som mål å holde en lav til moderat likviditetsrisiko på både kort og lang sikt. Likviditetsrisikoen skal være på et forsvarlig nivå og underbygge bankens finansielle styrke og evne til å tåle markedsmessig stress. Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i Lillesands Sparebanks likviditetsstrategi som setter rammer for risikonivå. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd. Likviditetsrisiko styres på overordnet nivå etter en rekke parametere, hvor LCR, NSFR og innskuddsdekning er blant de vesentligste. Styret mottar månedlig oversikt over utvikling i måltall, rammer og indikatorer samt forfallprofil for bankens innlån. Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder. Det søkes å oppnå en innskuddsstruktur med mange mindre innskudd da banken ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder ellers, legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår.

Ved årsskiftet har banken innlån fra obligasjonsmarkedet på 515 mill. kr, og forfallene er jevnt fordelt over de neste årene. Innlånene har en samlet vektet gjennomsnittlig restløpetid på 1,5 år. Bankens innskuddsdekning er ved årsskiftet 84,3 % (82,0 %) av brutto utlån.

Det utføres jevnlig analyse for å synliggjøre bankens evne til å dekke løpende likviditetsbehov også under stress. Bankens likviditetsverdier har gjennom årene ligget godt over interne og eksterne måltall. Likviditetsreserven (LCR) utgjorde ved årsskiftet 241 % (204 %). Indikatoren for langsiktig, stabil finansiering (NFSR) utgjorde 120 % (141 %).

Banken har trekkrettighet i DNB på 75,0 mill. kr. I tillegg har banken mulighet til å overføre ytterligere deler av utlånsporteføljen til Verd Boligkreditt AS.

Likviditetsforfall per 31.12.2023	Inntil 1 mnd	1 – 3 mnd	3mnd – 1 år	1 – 5 år	over 5 år	Sum
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		1.128	81.072			82.200
Innskudd og andre innlån fra kunder	1.732.956	901.059	173.466			2.807.481
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	72.299	22.784	497.936		593.019
Sum gjeld	1.732.956	974.486	277.322	497.936	-	3.482.700

Poster utenom balansen

Garantiansvar			17.585			17.585
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter	209.140					209.140

Likviditetsforfall per 31.12.2022	Inntil 1 mnd	1 – 3 mnd	3mnd – 1 år	1 – 5 år	over 5 år	Sum
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		810	960	81851		83.621
Innskudd og andre innlån fra kunder	1.732.956	834.608	54.354			2.621.918
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	101.860	3.566	106.523	353.712		565.662
Sum gjeld	1.834.816	838.984	161.837	435.563	-	3.271.201

Poster utenom balansen

Garantiansvar			17.392			17.392
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter	173.564					173.564

Restløpetid for eiendeler og gjeld viser gjenværende løpetid på rentebærende eiendels- og gjeldsposter inkludert påløpte renter.

NOTE 29 ANDRE RISIKOFORHOLD

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er risikoen for tap som følge av konsentrasjon av utlån mot enkeltkunder, enkeltbransjer, geografiske områder samt sikkerheter med samme risikoegenskaper. Risikokonsentrasjon, store engasjementer og grupper av engasjementer hvor det er en eller et fåtall felles risikodrivere som kan påvirkes samtidig, skal begrenses. Styret har fastsatt rammer for engasjementer mot enkelt næringer og enkeltkunder. Store engasjementer bevilges alltid av styret. Lillesands Sparebank hadde per 31.12. tre engasjementer mot grupper av tilknyttede motparter som oversteg 10 % av kjernekapital.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser. I tråd med bankens overordnede strategi skal banken ha lav risikoprofil i sine plasseringer. Banken er utsatt for renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og kredittspreadsrisiko. Styret har i bankens markedspolicy vedtatt rammer for renterisiko, kredittspreadsrisiko og aksjerisiko. Bankens eksponering mot valuta er begrenset til kontantbeholdning for kjøp og salg av reisevaluta. Videre har banken stilt garantier for et beskjedent antall valutalån. Renterisiko er nærmere omtalt under note 26, og valutarisiko under note 27.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Det overordnede styringsmålet for operasjonell risiko er banken skal ha lav til moderat operasjonell risiko og at tap som følge av operasjonelle hendelser skal minimaliseres. Vesentlige deler av den operasjonelle risikoen i banken er knyttet til bruk av informasjonssystemer og kommunikasjonsteknologi IKT, behandling av personopplysninger, tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, samt forbrukervern.

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid med risikostyring og internkontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer. Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne avgir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder. I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra eksterne revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

Banken legger vekt på å inneha nødvendig kompetanse på de ulike områdene, samt å avdekke og redusere nøkkelmansrisiko.

Compliancerisiko

Compliancerisiko er risikoen for juridiske eller regulatoriske sanksjoner, tap av konsesjon, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, bransjestandarder og interne styringsdokumenter. Den enkelte leder er ansvarlig for etterlevelse på sitt område. Complianceansvarlig foretar kontroll av etterlevelse basert på risikobasert complianceplan, og bidrar med råd og opplæring til de ulike områdene. Styret mottar hvert halvår rapport fra complianceansvarlig.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeadferd. Risikoen styres ved månedlig rapportering av resultat, balanse og måltall til styret.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko (eller renommerisiko) kan defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, lokalsamfunnet og myndigheter.

Lillesands Sparebank legger vekt på i alle sammenhenger å opptre på en slik måte at en ikke kommer i en situasjon som er med på å svekke bankens omdømme. Styret har vedtatt egne etiske retningslinjer for drift av banken. Bankens tilsluttede Finansnæringsens Autorisasjonsordninger og er forpliktet til å følge GOD SKIKK. Omdømmerisiko styres også indirekte ved de mål og kontrollhandlinger som er satt for de andre risikoområdene.

Bærekraftsrisiko

Bærekraftsrisiko er risikoen for tap knyttet til miljø, sosiale forhold eller virksomhetsstyring (ESG). Styret har fastsatt strategi for bærekraft og samfunnsansvar. Bankens overordnede styringsmål å ta hensyn til bærekraft i små og store beslutninger i hele virksomheten. Områder hvor banken ut fra en vesentlighetsanalyse har størst mulighet til å utgjøre en forskjell skal prioriteres. Videre skal gaveinstituttet aktivt benyttes som et verktøy i bærekraftsarbeidet. Bærekraftsrisiko skal integreres i risikostyringen for de aktuelle forretningsområder. Ved fastsettelse av strategier, retningslinjer, budsjetter og andre styringsdokumenter skal bærekraftsrisiko inngå som et viktig vurderingsområde. Bærekraftsrisiko er særlig aktuelt ved vurdering av risiko i kredittporteføljen, men vil også være aktuelt ved vurdering av markedsrisiko, finansieringsrisiko, operasjonell risiko og omdømmerisiko.

En av de mest sentrale bærekraftsrisikoene er klimarisiko. Klimarisiko er risikoen for tap knyttet til klimaendringer. Klimarisiko består av fysisk klimarisiko og overgangsrisiko. Fysisk risiko er knyttet til skader ved ekstreme værhendelser, mens overgangsrisiko er knyttet til effekter som følger av overgangen til et lavutslippssamfunn. Dersom det ikke settes i verk tiltak mot klimaendringer vil fysisk risiko dominere klimarisikobildet. Ved en vellykket overgang til lavutslippssamfunnet vil risikoen i større grad være knyttet til overgangsrisiko. Bankens skal aktivt styre klimarisiko i egen utlånsportefølje og begrense slik risiko til et forsvarlig nivå. Nærmere redegjørelse rundt bankens arbeid med klimarelaterte trusler og muligheter er utarbeidet i bankens TCFD-rapport for 2023, som er tilgjengelig på bankens hjemmeside.

Banken er fortsatt i startfasen når det gjelder implementering av bærekrafts- og klimarisiko i risikostyringen. En viktig del av arbeidet fremover er å utarbeide videreutvikle risikoanalyser, scoremodeller for kunder samt intern rapportering slik banken får en stadig bedre forståelse for hvilken risiko den er eksponert for. Interne prosesser, rutiner og målepunkt tilpasses løpende til identifiserte risikoer.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Strategisk risiko er den fundamentale risikoen for at banken ikke skal bestå på lang sikt ved endret konkurransesituasjon, distributive produkter og tjenester, samt endring i rammevilkår. Risikoen styres ved årlige strategisamlinger med bankens styre og administrasjon, samt produktutvikling og innkjøp i fellesskap med De Samarbeidende Sparebankene.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at banken blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskaper og/eller må tilføre ny kapital i disse selskapene. Bankens har en rekke strategiske eierposter hvor det kan være aktuelt å tilføre ny kapital. Eierrisiko håndteres av styret som vurderer og godkjenner aktuelle investeringer i selskapene.

NOTE 30 ANDRE FORPLIKTELSER

Det ble i januar 2020 inngått en 5-års avtale med TietoEvry AS på leveranse og drift av banksystemer. TietoEvry AS leverer en løsningsportefølje med blant annet bankkontorløsninger, nettbank, antihvitvask og betalingsformidlingstjenester. TietoEvry AS skal i tillegg levere drift av løsningene.

NOTE 31 GODTGJØRELSE OG LIGNENDE

Lillesands Sparebank har en godtgjøringsordning som er i samsvar med bankens overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Godtgjøringsordningen skal fremme god styring og kontroll med bankens risiko og den skal bidra til å unngå interessekonflikter. Bankens ønsker ikke å gi incentiver for økt risikotaking, og har derfor en generell fastlønsordning for alle ansatte. Bankens tillitsvalgte har også en fast, årlig godtgjørelse.

Styret har fastsatt et sett med resultatmål som utgjør grunnlaget for en bonusordning som omfatter alle ansatte. Bonusutbetaling skal være innenfor de grenser for ekstrautbetalinger som ikke omfattes av godtgjørelsesreglene jf. Finanstilsynets rundskriv 2/202. På grunnlag av måloppnåelse er det i regnskapet for 2023 avsatt 1 månedslønn pr. årsverk.

Lån til ansatte og styret var per 31.12.2023 på kr 99,9 mill. Lån til ansatte og tillitsvalgte ligger innenfor de retningslinjer som er fastsatt av styret i henhold til Finansforetaksloven § 9-9.

Vilkår for lån og garantier er ikke opplyst, ettersom disse er gitt på standard vilkår, eller generelle vilkår som benyttes for ansatte.

	Lønn	Honorar	Naturalytelser	Pensjonspremie	Lån
Ledelse					
Adm. banksjef	1.799		10	205	4.248
Styret					
Leder Harald Jacobsen		148			4.020
Nestleder og leder RRU Inger Vollstad		140			
Styremedlem Knut Harald Kvifte		96			
Styremedlem Heikki Erling Systad		100			2.351
Styremedlem og RRU Siv E. Wiken		103			5021
Varastyremedlem Elise Lindeberg		24			
Ansatt repr. i styret Niklas Grønning		100			2.912
Sum styret totalt		711			14.304
Generalforsamling					
Til hvert av medlemmene av generalforsamlingen		3			
Sum generalforsamling totalt		72			

Rentesubsidiering lån til ansatte

Periodens kostnader knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør kr. 511.833,-

NOTE 32 EGENKAPITALBEVIS

Lillesands Sparebank har ikke utstedt egenkapitalbevis.

NOTE 33 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN OG BETINGEDE UTFALL

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke vært vesentlige hendelser som påvirker resultat og de verddivurderinger som er gjort utover de hendelser som er reflektert i årsregnskapet. For øvrig har det ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning for bedømmelsen av selskapet.

Betingede utfall

Banken er ikke part i noen rettstvister eller kjent med pågående slike.

NOTE 34 NØKKELTALL

Resultatanalyse (i % av gj.snittlig forvaltningskapital)	2023	2022
Renteinntekter og lignende inntekter	4,66	2,76
Rentekostnader og lignende kostnader	2,48	0,99
Netto renteinntekter	2,17	1,77
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	0,37	0,39
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	0,01	0,01
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	0,21	0,21
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	0,16	0,12
Andre driftsinntekter	0,01	0,01
Sum andre inntekter	0,74	0,72
Lønn og andre personalkostnader	0,77	0,69
Andre driftskostnader	0,77	0,71
Av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst/tap på ikke-finansielle eiendeler	0,03	0,03
Sum driftskostnader	1,58	1,44
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	0,03	0,02
Resultat før skatt fra videreført virksomhet	1,30	1,04
Skatt på ordinært resultat	0,16	0,12
Resultat etter skatt fra videreført virksomhet	1,14	0,93
Andre inntekter og kostnader	0,00	0,00
Totalresultat for regnskapsåret	1,15	0,93

Andre nøkkeltall	2023	2022
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning etter skatt	8,09	6,87
Kostnadsprosent ekskl verdipapirer	57,33	60,51
Soliditet		
Egenkapital i % av FVK	13,80	13,75
Likviditet		
LCR	241	204
Tap og mislighold		
Bokført tap i % av brutto utlån	0,04	0,02
Misigholdte engasjementer i % brutto engasjement	0,40	0,98
Vekst og innskuddsdekning		
Endring i forvaltningskapital	4,77	1,66
Endring i forvaltningskapital inkl Verd Boligkreditt	9,72	6,66
Utlånsvekst	4,13	2,03
Utlånsvekst inkl Verd Boligkreditt	10,00	7,78
Innskuddsdekning	84,33	82,01
Innskuddsvekst	7,08	3,48

UTVIKLING 1990-2023

NØKKELTALL I 1000 kroner

Pr. 31.12	Drifts- overskudd	Innskudd	Utlån netto inkl. Verd	I kasser og andre banker	Verdipapirer	Forvaltnings- kapital	Egenkapital	Egenkapital i % av forvaltning
1990	9.334	293.989	267.193	28.237	40.835	327.943	28.529	8,70
1995	11.577	455.556	426.325	40.459	66.738	542.565	78.762	14,50
2001	16.662	770.703	792.526	63.505	45.193	918.938	138.248	15,00
2002	19.118	875.620	924.606	43.243	50.972	1.037.317	149.370	14,40
2003	17.543	875.364	1.055.919	43.110	59.376	1.175.506	161.414	13,70
2004	18.771	900.104	1.109.315	101.541	64.836	1.293.838	174.211	13,50
2005	23.317	989.775	1.233.176	92.278	75.178	1.420.048	190.327	13,40
2006	22.466	1.126.901	1.412.652	145.768	79.122	1.660.103	211.250	12,70
2007	25.507	1.236.871	1.585.499	172.871	83.679	1.865.878	228.419	12,20
2008	23.643	1.361.008	1.761.173	225.607	78.470	2.093.013	243.836	11,60
2009	23.226	1.441.051	1.913.373	195.265	105.350	2.241.429	259.903	11,60
2010	25.960	1.490.460	2.042.607	273.442	87.126	2.332.280	277.682	11,90
2011	19.143	1.558.114	2.218.716	220.413	94.475	2.417.931	288.574	11,90
2012	21.046	1.711.120	2.474.745	214.913	83.705	2.639.763	301.651	11,40
2013	20.854	1.841.190	2.615.897	156.068	140.869	2.768.904	315.353	11,40
2014	26.756	1.947.968	2.708.928	258.769	93.636	2.883.433	333.029	11,50
2015	19.339	2.071.286	2.774.550	130.258	170.258	2.922.045	344.800	11,80
2016	25.102	2.205.019	3.069.388	212.577	183.521	3.052.969	362.949	11,90
2017	17.334	2.233.296	3.437.784	227.134	204.088	3.358.983	377.356	11,20
2018	23.707	2.283.044	3.601.112	241.143	194.253	3.431.182	401.228	11,70
2019	24.931	2.447.972	3.718.003	391.675	179.194	3.637.100	424.079	11,66
2020	34.249	2.373.582	3.796.835	183.535	289.119	3.635.400	483.106	13,29
2021	24.898	2.533.666	3.834.821	260.621	339.692	3.752.271	501.311	13,36
2022	35.294	2.621.918	4.133.111	258.466	340.198	3.814.570	524.618	13,75
2023	43.965	2.807.481	4.546.436	275.161	371.336	3.996.337	551.345	13,80

REVISJONSBERETNING

Til generalforsamlingen i Lillesands Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Lillesands Sparebank som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til risiko- og revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi ble første gang valgt som revisor for Lillesands Sparebank før 1995 og har nå vært revisor i en sammenhengende periode på minst 29 år.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2023. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har ledet til nye fokusområder. Verdssettelse av utlån til kunder har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært et viktig fokusområde i vår revisjon også i 2023.

Sentrale forhold ved revisjonen	Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen
---------------------------------	---

Verdssettelse av utlån til kunder

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Vurdering av nedskrivninger er basert på et modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønsmessige parametere.

Vi fokuserte på verdssettelsen av utlån til kunder fordi ledelsens bruk av skjønn i forbindelse med

Ved vår revisjon av forventede tapsavsetninger vurderte og gjennomgikk vi utformingen og effektiviteten av kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og beregningsmetoder. Videre testet vi detaljer både i avsetningene beregnet ved bruk av modellen og i avsetningene som er beregnet individuelt. Vi opparbeidet oss en

nedskrivningsvurderinger kan ha en vesentlig virkning både på balanseført verdi av utlån og på resultatet i perioden. I tillegg er det en iboende risiko for feil på grunn av kompleksiteten og mengden data som benyttes i modellen.

I henhold til IFRS 9 skal nedskrivningene på utlån bygge på fremoverskuende vurderinger, slik at nedskrivninger reflekterer forventede tap. Bruk av modeller for å beregne forventet kreditttap omfatter bruk av skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- klassifisering av porteføljene etter risiko og type segment,
- identifisering av lån hvor det har vært en vesentlig økning i kredittisiko,
- hvordan lånene blir kategorisert i ulike trinn,
- ulike parametere som tapsgrad, nedbetalingsfaktorer, og scenarier.

Bankens utlån er i hovedsak til personkunder og SMB-segmentet og modellene som er utviklet skal estimere tapsavsetninger til hver av disse segmentene. I tillegg foretas individuelle avsetninger for utlån hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Denne vurderingen krever også at ledelsen bruker skjønn.

Note 11, 16 og 25 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av bankens tapsmodell og for hvordan banken estimerer sine tapsavsetninger.

detaljert forståelse av prosessen og relevante kontroller rettet mot å sikre:

- kalkulasjoner og metode som ble benyttet,
- at modellen som ble benyttet, var i henhold til rammeverket og at modellen virket som den skulle,
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen.

Våre tester av kontrollene og utførte substanshandlinger ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen.

For utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet testet vi et utvalg. Vi vurderte realisasjonsverdien og kontantstrømmer som ledelsen hadde lagt til grunn for å underbygge nedskrivningsbeløpet. Vi utfordret de vurderinger ledelsen hadde gjort ved å intervju kredittemedarbeidere og ledelsen.

Vi sammenlignet realisasjonsverdien med eksternt dokumentasjon, som for eksempel takster, der dette var tilgjengelig. Resultatet av denne testingen viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløp. Videre testet vi om utlån med individuelle tapsavsetninger var riktig klassifisert og vurderte rimeligheten av de totale tapsavsetningene.

Virkningen av klimaendringer, renteøkninger og økt inflasjon, herunder påvirkningen på individuelle avsetninger og modellavsetninger, ble diskutert med ledelsen.

Vårt arbeid omfattet også tester rettet mot bankens finansielle rapporteringssystemer relevant for finansiell rapportering. Banken benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale kjerne IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene ble benyttet til å evaluere design og effektivitet av, og til å teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Revisor har i den forbindelse avgitt en ISAE 3402 type 2 rapport og rapport om revisjon av applikasjonskontroller og rapporter. Revisors testing omfattet blant annet om sentrale beregninger foretatt av kjernesystemene ble utført i tråd med forventningene, herunder renteberegninger og amortiseringer. Testingen omfattet dessuten integriteten av data, endringer av og tilgang til systemene. For å kunne legge

informasjonen i revisors rapporter til grunn for våre vurderinger, forsikret vi oss om revisorens kompetanse, kapasitet og objektivitet. I tillegg gjennomgikk vi tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og tiltak. Vi testet også tilgangskontroller til IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til våre egne konkrete revisjonshandlinger.

Våre vurderinger og tester underbygget at vi kunne legge til grunn at dataene som håndteres i, og beregningene som foretas av, bankens eksterne kjernesystem var pålitelige. Dette var et nødvendig grunnlag for vår revisjon.

Vi leste notene og fant at informasjonen knyttet til tapsmodell, ulike parametere og skjønsmessige vurderinger var tilstrekkelige og dekkende.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uniktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvise bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om iverksatte tiltak for å eliminere trusler eller iverksatte forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Kristiansand, 29. februar 2024
PricewaterhouseCoopers AS

Fredrik Botha
Statsautorisert revisor

STYRET

Styret

Harald Jacobsen Leder
Inger Vollstad Nestleder
Knut Harald Kvifte
Heikki Erling Systad
Siv Wiken
Niklas Grønning - ansattes rep.

Varamedlemmer

Elise Lindeberg
Sverre Tønnessen
Preben K. Gunnersen - ansattes rep.

GENERALFORSAMLING

Innskytervalgte

Mona S. Haldorsen
Bente Sophie Ribe Lauritzen
Merete Moen
Espen Sjølund
Wenche Østby
Richard Modalen
Bjørn Mariussen
Petter Aabye
Kristoffer Thomassen
Siv Emanuelsen
Odd Nordvoll
Hilde Tørring

Varadlemmer

Roy Thomassen
Maria E. Kjær
Jonas Gjerrestad
Camilla Strømman

Kommunevalgte

Leiv Per Olsen
Leif K. Drangsholt
Ingebjørg Ribe Rudihagen
Signe Ann Jørgensen

Kommunevalgte varamedlemmer

Otto Randøy
Kristin Gustavsén

Valgkomité

Torkil Mogstad
Simon Skuggevik
Kari Berntsen
Anders From

Valgkomité varamedlem

Merete Moen

Ansattes representanter

Lars Olav H Espeland
Anne Brit Gundersen
Hilde Østerøy
Simon Skuggevik

Ansattes varamedlemmer

Karin Glamsland
Anne Brit Nordal

BYENS BANK

I 171 ÅR

Lillesands Sparebank ble grunnlagt i 1852 med et grunnfond på 273 spesidaler. Direksjonen var bredt sammensatt med sakfører, lensmann, to kjøpmenn, konsul og kirkesanger. Siden har banken utviklet seg i takt med endringene i lokalsamfunnet. Gjennom over 170 år har de fleste i Lillesand hatt sparepenger eller lån i sparebanken. Det lokale næringslivet har hatt stor nytte av en bank som kjenner lokalmarkedet til fingerspissene. I dag er Lillesands Sparebank en moderne bank med et fullverdig tilbud til privat- og bedriftskunder. Samtidig er banken stolt av sin historie, og er fortsatt levende opptatt av å bidra til positiv utvikling i Lillesand!

LILLESANDS SPAREBANK

DET NATURLIGE VALGET